

DARBININKAS

Vol. LXXXI, Nr. 23 SECOND-CLASS 341 Highland Blvd. Kaina
Birželis - June 7, 1996 Penktadienis-Friday Postage paid at Brooklyn, N.Y. Brooklyn, N.Y. 11207 \$1.00

LIETUVOJE ir apie LIETUVĄ

- Gegužės 3 d. JAV-se, Portlande, Oregone, 31 metų Lietuvos krepšinio žvaigždė Arvydas Sabonis ir jo 25 metų žmona Ingrida susilaukė trečiojo sūnaus. Du pirmieji Sabonių sūnūs gimė Ispanijoje.

- Per pirmąjį š. m. trečdajį dešimt didžiausių Lietuvos alaus daryklų pagamino 30,110,000 litrų alaus. Per 1995 metų 12 mėnesių buvo pagaminta 108,360,000 litrų. Labai trūksta salyklinių miežių, neužderėjusių pernai Lietuvoje. Perkama iš Ukrainos ir Baltarusijos, mokant po 130-150 dol. už toną.

- Prez. A. Brazauskas pasitarime su regioninių problemų ir tautinių mažumų atstovais pareiškė, kad iki šiol nėra valstybei politikos dėl išeivijos. Jis pabrėžė, kad būtina sudaryti sąlygas Lietuvoje mokytis išeivijos jaunimui. Vilniaus universitetas bei kitos aukštosios mokyklos galėtų kasmet priimti po keliasdešimt išeivijos jaunuolių, norinčių mokytis lietuvių kalbos ir Lietuvos istorijos.

- Būtingės naftos terminalo statyba vėl įstrigo į akligatvį. Terminalo projektuotoja "Fluor Daniel" firma sustabdė projektavimo darbus. Lietuvos naftos bendrovių vadovai svarsto, ar nevertėtų užkonservuoti parengiamuosius naftos terminalo statybos darbus Būtingėje ir iš Mažeikių rafinerijos tiesti vamzdžius į Klaipėdos terminalą. Naujasis projektas kainuotų 280 mln. litų, kai Būtingės terminalas kainuotų 788 mln. litų.

- Iš Rygos į Vilnių atskrido žymus Rusijos režisierius ir aktorius Nikita Michalkov. Jo tikslas - S. Gazarovo filmo "Revizorius" pristatymas. Premjera ir susitikimas su N. Michalkovu įvyko "Lietuvos" kino teatre. Biletai - nuo 25 iki 60 litų.

- Kaune paminėtos profesoriaus, mokslininko ir visuomenės veikėjo, buv. ilgamečio VD Un-to rektoriaus Vinco Čepinskio 125-sios gimimo metinės. Bendrą minėjimą surengė VDU ir Kauno Technologijos universitetai.

- Iš maždaug tūkstančio prostitučių Vilniuje apie 30% yra nepilnametės. "Lietuvos" viešbutyje prostitutėmis dirba 11-12 metų mergaitės.

- 75-mečio proga duodamas interviu ELTAI, prof. Algimantas Marcinkevičius pasakė, kad Lietuvoje jau yra trys širdies chirurgijos centrai - Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje. Vien tik Vilniuje kasmet atliekama po 700 širdies operacijų. Nors ir daug kalbama apie profilaktiką, širdies ligomis Lietuvoje serga vis daugiau žmonių. Daugėja stenokardijos atvejų, infarktų. O tai reiškia, kad didės ir širdies operacijų poreikis. Jau ir dabar kai kurios chirurginės pagalbos, ypač širdies koronarų operacijų, ligoniams tenka gana ilgai laukti. Bet nieko negalima kaltinti: kokia ekonomika, tokia ir medicina. Gaila tik ligonių, kurie kartais, ilgai laukdami, gali širdies operacijos jau ir nesusilaukti.

- Dysnoje (Ignalinos raj.) atidengtas paminklas pirmajam Lietuvos Respublikos ministrui pirmininkui prof. Augustinui Voldemarui.

IN MEMORIAM

Vienas po kito išeina iš gyvenimo paskutinieji senosios kartos mohikanai - ilgaamžiai, šimtmečio pradžioje gimę, Nepriklausomoje Lietuvoje augę ir brendę, du Pasaulinius karus pergyvenę, istorinių kataklizmų nublokšti į svetimus kraštus lietuviai - šviesuoliai, gebėję, gyvendami tarp kitataučių, puoselėti lietuvišką dvasią.

Š. m. gegužės 26 d. Londone mirė inžinierius, restauratorius ir bibliofilas Rostislovas Baublys, sulaukęs 87 metų amžiaus. Apie jo tylią ilgametę lietuvišką veiklą nėra parašyta plačių straipsnių nei įvertinimų, bet šis šviesus ir kuklus žmogus, kaupdamas litanistiką, skleisdamas žinias apie Lietuvą, per pusimtį metų Anglijoje padarė daugiau, nei dešimtys aukšburnių žurnalistų ar tribūnų.

Rostislovas Baublys gimė 1909 m. gegužės 2 d. Kaune, gausioje Baublių šeimoje. Tėvas Petras Baublys - pedagogas, 1905 metais kartu su J. Jablonskiu surengęs pirmą slapta mokytojų suvažiavimą Vilniuje - į aukštusius mokslus išleido 6 sūnus. Rostislovas Baublys baigė Vytauto Didžiojo universiteto Technikos fakultetą, bendradarbiavo spaudoj, Lietuviškoje enciklopedijoje, aktyviai domėjosi kultūros gyvenimu. Karas ir okupacijos išsklaidė Baublių šeimą. Trys broliai liko Lietuvoje, tarp jų ir Petras Baublys, garsus vaikų gydytojas, 8-ojo dešimtmečio pradžioje žuves lėktuvo katastrofoje. Kiti trys broliai atsidūrė užsienyje: inžinierius Mykolas Stuttgarte, Vokietijoje, agronomas Jurgis Detroite, Amerikoje, ir Rostislovas Anglijoje. Kelerius metus vertęsis atsitiktiniais darbais, Rostislovas Baublys buvo priimtas

dirbti architektu - restauratorium prie Anglijos parlamento, ir šį darbą jis dirbo kelis dešimtmečius iki pensijos.

Bet tikroji Rostislovo Baublio aistra buvo lietuviškos knygos. Jis rinko senus ir naujus leidinius, žurnalus, straipsnius apie Lietuvą. Jį domino istorijos ir politikos veikalai, mokslinė ir grožinė literatūra, visa lituanistika - nuo seniausių leidinių iki tuometinių tarybinių. Greitai didesnę dalį jo namelio Londone užpildė knygų lentynos. Tarp jų Baublys nardydavo kaip nedidukas kaukas, čia keliomis valandom pradingdamas gražiai surikiuotų knygų miške, čia pasilypėdamas kopetaitėmis ir iš palubės ištraukdamas kokį retą egzempliorių. Baublys plačiai susirašinėjo su kitais knygų mylėtojais, atsakinėjo laiškus, kuriais žmonės teiravosi apie lietuviškus reikalus, teikė informaciją apie Lietuvą. Viską darė už ačiū, negailėdamas laiko ir jėgų. Baublio lietuviška biblioteka tapo žinoma institucija Londone. Prie namo durų, už vitražinio stiklo buvo (ir tebėra) priklijuotas Vytis ir užrašas "Lithuanian Library". Čia apsilankydavo ne tik lietuviai, bet ir dažnas kitatautis, mokslo, politikos ar meno žmogus, kai prireikdavo kokios knygos ar istorijos, kultūros žinių, patikslinto vietovardžio ar duomenų apie savo lietuvišką kilmę. (Tarp pastarųjų buvo ir žinomas Londono aktorius Anthony Sherris, kurio šeima kilusi iš Šiaulių.)

Rostislovas Baublys vertino kūrybos žmones ir mėgo meną. Jo namuose sutelkta daug lietuviškos dailės kūrinių. Baub-

liai artimai bičiuliavosi su skulptore Elena Gaputyte, palaikė ryšius su skulptorium Algirdu Brazdžiu, aktore Živilė Šlekyte ir kitais.

Baublių namų durys buvo atviro visiems, bet ypač svečiams iš Lietuvos. Turbūt retas kas iš atvykusių į Londoną lietuvių - rašytojų, dailininkų, aktorių, gydytojų, net anuometinių valdžios žmonių, funkcionierių - nėra viešėjęs ir net apsistojęs pas Baublius. Rostislovas Baublys buvo principingas lietuvis, plačių pažiūrų žmogus, tolerantiškas kitų nuostatoms. Jis nepriklausė jokiai partijai ar grupei, vengė patriotiškos pateiktos. Tiesiog ramiai ir kukliai dirbo savo darbą. Šio didelio knygų mylėtojo tikslas buvo kurti ir išsaugoti lietuvišką salelę angliškam Londone, kurstyti mažą svetingumo židinį, prie kurio galėtų pasišildyti jo tėvynainiai ir apsišviesti kitataučiai.

Tokie žmonės, kaip Rostislovas Baublys - tai gerieji lietuviški kaukai - neapdovanojami ordinais nei garbės vardais. Kartais net enciklopedijos pamiršta aprašyti jų triušą. Bet jie kaupia savo tautos dvasinės kultūros grūdus, pila juos į aruodą, kad iš jo galėtų pasisemti žinių ir šviesos kiekvienas, kas domisi Lietuva. Be tokių žmonių būtų daug tamsiau ir šalčiau gyventi svetimoj padangėj.

Rostislovas Baublys palaidotas Londone. Gedėti liko ištikima jo gyvenimo palydovė, žmona Juzė, buvusi Kauno Valstybinio operos teatro baletos šokėja, ir teisininkas sūnus Kastytis.

A. M. Jurašienė

V. LANDSBERGIS PATS KALTINA LDDP IŠŠVAISČIUS KOLŪKIŲ TURTĄ

Dešiniosios opozicijos lyderis Vytautas Landsbergis mano, kad nuostolių žemės ūkiui skaičiavimas ir skelbiami skaičiai - 16 mlrd. ar 36 mlrd. litų - yra "LDDP rinkimų kampanija". "Niekas nei rimtai žiūrės, nei tikrins, bet gal tam tikrai daliai žmonių bus bandoma įspausti į smegenis, kiek daug nuostolių padarė V. Landsbergis, G. Vagnorius ar dar kiti nusikaltėliai", sakė opozicijos lyderis gegužės 27 d. spaudos konferencijoje.

V. Landsbergis tvirtino, kad "LDDP rinkimų kampanijai" skiriamos sumos iš biudžeto, nes tyrimui

"pajungti ištisi institutai, mokamos didelės algos".

V. Landsbergis pareiškė, kad šis tyrimas "palengvins darbą", nes nereikės iš naujo skaičiuoti, "ką LDDP padarė trečią kartą sunaikindama Lietuvos kaimą".

V. Landsbergis LDDP priskyrė "kolektyvizaciją su trėmimais" bei kampaniją "nušluoti vienkiamius". Jis tvirtino, jog ir žemės ūkio ministras Vytautas Elnoris "yra tiesiai pasakęs, kad "išgrobstė mes patys".

"Visi milijardai priklauso vietinei valdžiai, kuri išgrobstė turtą", teigė opozicijos lyderis. Jis

tvirtino prašęs tuometinį LDDP vadovą Algirdą Brazauską, kad bent iš partijos išmestų tuos vadovus, kurie išpardavė kolūkių turtą.

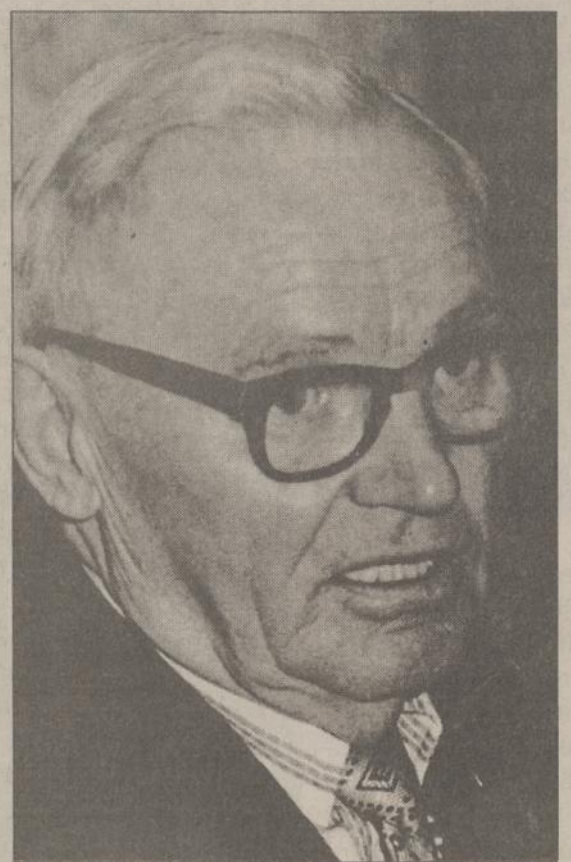
"Tie skaičiavimai gali būti ir naudingi, kai reikės įvardinti paskutinį didžiausią LDDP nusikaltimą Lietuvos žemės ūkiui", sakė opozicijos lyderis, komentuojamas Valstiečių partijos suvažiavime skambėjusius kaltinimus už V. Landsbergio ir Gedimino Vagnoriaus padarytus milijardinius nuostolius žemės ūkiui.

AGEP

MIRĖ "LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS" LEIDĖJAS JUOZAS KAPOČIUS

Gegužės 23 d. Cape Cod, netoli Bostono, Massachusetts, mirė Lietuvių enciklopedijos ir daugelio kitų veikalų leidėjas, 89-erių metų amžiaus Gedimino ordino kavaliierius Juozas Kapočius.

Gimęs 1907 m. Antatilių kaime, Ukmergės apskrityje, J. Kapočius 1927-iais išvyko į Urugvajų, kur įgijo spaustuvinininko specialybę. 1930 m. jis grįžo į Lietuvą ir suvaidino svarbų vaidmenį, diegiant tuometinę modernią spausdinimo technologiją Lietuvoje: "Ryto" spaustuvėje Klaipėdoje įvedė pirmąją Lietuvoje monotipo rinkimo mašiną. 1944 m. pasitraukęs į Vokietiją Detmoldė leido "Skautų aidą" ir "Saulutę". 1949 m. atvyko į JAV. 1951 m. padėjo organizuoti Pranciškonų spaustuvę Brooklyne, NY. 1953 m. pradėjo leisti didžiausią išeivijos lietuvių veikalą - "Lietuvių enciklopediją". 1985-iais buvo išleistas paskutinis - 37 tomas.

Už šį didžiulį darbą J. Kapočius pernai buvo įteiktas Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino 3-jo laipsnio ordinas. J. Kapočius taip pat išleido šešiatomę "Encyclopedia Lituanica" anglų kalba, Broniaus Kviklio keturių tomų veikalą "Mūsų Lietuva", šešis tomsų Vinco Krėvės "Raštų", daug kitų knygų, žemėlapių bei partitūrų.

PAGERBTI DU IŠKILIEJI VISUOMENININKAI

Išeivijos lietuvių vyskupui Pauliui A. Baltakiui, OFM, rekomenduojant ir Chicagos kardinolui Josephui Bernardinui pritariant, 1996 m. vasario 22 d. Popiežius Jonas Paulius II dr. Petrą Kisielių pakėlė į Šv. Silvestro ordino riterius, o Mariją Remienę suteikė

"Pro Ecclesia et Pontifice" ordiną. Ordinais suteikti įvertinant jų išskirtinį pasižymėjimą rūpinantis lietuvių bendruomenės religiniu, kultūriniu, tautiniu ir socialiniu gerbūviu. Ordinais bus įteikti "Draugo" metinio pokylio metu š. m. rugsėjo 22 d.

AR JAV RESPUBLIKONŲ PARTIJA PAVERS NATO IŠPLĖTIMO KLAUSIMĄ SVARBIU GINKLU PREZIDENTO RINKIMŲ KAMPANIOJE?

Gegužės 21 d. respublikonų kandidatas į prezidentus senatorius Bob Dole, Washingtono Kapitolijuje susitiko su Vidurio-Rytų Europos Koalicijos vadovais. Koaliciją sudaro 18 organizacijų, atstovaujančių apie 22 milijonams amerikiečių. Jai priklauso ir JAV Lietuvių Bendruomenė bei Amerikos Lietuvių Taryba.

Ar tai tebuvo eilinis, rinkimiams metams būdingas, kandidato susitikimas su svarbiausiais rinkėjų bloko atstovais? O gal tai ženklas, kad Respublikonų partija rimtai planuoja įrašyti skubų NATO išplėtimą į savo rinkiminę platformą.

Kitas klausimas, ar tai bus principinis ipareigojimas, ar tikrai būdas pasimedžioti balsų? Respublikonų partijos vadovybė šiuo

chijoje Kirkpatrick yra, turbūt, intelektualiai geriausiai pasiruošusi galinėti su vidinėmis Vidurio-Rytų Europos problemomis. Tačiau, nors ir palankiai žiūrėdama į Baltijos valstybių atsikūrimą, ji kurį laiką tvirtino, kad jos per daug skubančios ir turėtų pasitenkinti kompromisiniais sprendimais.

Koalicijos atstovai išreiškė susirūpinimą dėl JAV atsako į Rusijos mėginimus susidaryti įtakos sferą Vidurio-Rytų Europoje - jie įžiūri skirtumą tarp "JAV retorikos ir veiksmų". Jie taip pat pasiūlė savo organizacijų paslaugas planuojant JAV paramą Vidurio-Rytų Europai. Iki šiol jos nebuvo įtrauktos į planavimą, nors jų išipareigojimas ir patirtis galėtų labai praversti. Atstovai teigė, kad šių organizacijų aktyvus vaidmuo padėtų tiksliau panaudoti lėšas.

Bob Dole sutiko su pasiūlymu, kad Respublikonų partija paskirtų nuolatinį ryšį su Koalicija. Jis pakartojo, kad jo partija remia Koalicijos siekius, ir pažadėjo su jais supažindinti savo partiją.

Koalicijos narių požiūris į šį JAV Respublikonų partijos žingsnį nevienodas. Optimistai mano, kad tai paspartins NATO išplėtimą ir pastums Demokratų partiją ta pačia linkme. Pesimistai prisimena 1952 m. JAV prezidento rinkimus, kai respublikonai paskelbė "išlaisvinimo politiką", bet, 1956 m. sovietams sutriuškinus vengrų tautos sukilimą, pustyliai priėmė tai kaip "įvykusį faktą".

Tik DARBININKE

Jūs galite rasti naujausių žinių iš Lietuvos ir viso pasaulio.

Vilniaus Katedra - XIV-XVIII a. architektūros paminklas (archit. L. Stuoka-Gucevičius).

Kaip buvo išsprogdintos Vilniaus Kalvarijos

1963-ųjų metų ankstyvo pavasario vakarą iš Vilniaus Šiaurės miestelio į Verkių miško pusę riedėjo kariniai sunkvežimiai. Verkių gyventojai spėjo, kokių tikslų atvažiuo Vilniaus garnizono kareiviai. Vaikų mėginimai užsiropšti į sunkvežimius baigdavosi griežtais perspėjimais. Kaimą apskriejo žinia, kad vyksta eliniai apmokymai.

-O-
Verkių kaimo gatvelės ištuštėjo. Užgeso namų žiburiai. Kareivių voros apsupo Vilniaus Kalvarijų teritoriją. Staiga nugriauzdėjo galingi sproginiai. Pabudo kaimo gyventojai. Kai kur pravariko vaikai. Laikrodžio rodyklės artėjo prie trečios valandos. Arčiausiai Kalvarijų stovėjusių namų gyventojai sugulė ant grindų. Sprogdinamų koplyčių liekanos skeveldromis smigo į

medinių namų sienas. Pabiro langų stiklai. Pusvalandį trukusį pragarą iki šiol atsimena Verkių kaimo gyventojai.

Tą naktį vaikų darželio teritoriją saugojo O. Pachaleva. Aprišus sprogimų aidui, ji nubėgo prie koplyčių. Tarp išsprogdinto mūro liekanų pastebėjo kareivių spardomą Dievo Motinos statulėlę. Nepaisydama griežtų šauksmų "nešdintis", ji maldavo kareivių atiduoti jai Marijos statulėlę.

Kareiviai juokdamiesi įbruko jai statulėlę į rankas ir, prigrasinę daugiau čia nesirūdyti, išėjo. Kaip brangi relikvija iki šiol ji saugoma jos namuose.

Vilniaus Jeruzalė

Vilniaus vyskupas (1661 - 1665) Jurgis Bialozoras ryžosi įamžinti Lietuvos gyventojų kančias, patirtas per Rusijos caro Aleksejaus Michailovičiaus kariuomenės 1655 m. antpuolius. Jis sumanė įrengti Kalvarijas, panašias į Kryžiaus Kelią Jeruzalėje. 1669 metais miške jau stovėjo koplyčios, o ant aukščiausio Kalvarijos kalno - Šv. Kryžiaus bažnyčia.

Verkių arba Vilniaus Kalvarijos tapo mėgstama lietuvių maldininkų lankymo vieta. Iš tolimiausių Lietuvos pakraščiu čia suplaukdavo (ypač per Sekmines) minios žmonių.

Po Antrojo pasaulinio karo, įvedus tarybų valdžią, pasikeitė

Šv. Kryžiaus bažnyčia Kalvarijose ir pora koplytėlių.

ir Vilniaus Kalvarijos. 1948 metais Lietuvos mokslo-tyrimo stoties vedėjas J. Šabadas ir Kalvarijų bažnyčios klebonas S. Milkovskis pasirašo arendos susitarimą, kuris suteikia teisę Dominikonų vienuolyno korpusą panaudoti eksperimentinei bazei. Sutarties galiojimo laikas buvo numatytas penkeriems metams. Tačiau po kelių mėnesių Dzeržinskio (dabar Lenino) rajono partijos komiteto darbuotojai Vinokurovas, Cedrovskaja, Račeskovas anuliuoja sutartį ir pastatą nacionalizuoja, remdamiesi 1940 m. spalio 31 d. nacionalizacijos įsakymu. Tuo pačiu metu buvo nacionalizuota ir Vilniaus arkivyskupo vasaros rezidencija - Trinapolio bažnyčia. Ji paversta turistine baze.

Importiniai partijos darbuotojai praktiškai parodė savo kolegoms Lietuvoje, kokių būdu reikia kurti tarybų valdžią. Tačiau Stalino mirtis sužadino lietuvių laisvės troškulį. Vėl iš tolimiausių Lietuvos kampelių į Vilniaus Kalvarijas plaukdavo žmonės. Vis dažniau nustebusių turistų išpūdžiai pasiekdavo Maskvos valdininkų ausis. Ateistinės propagandos derliumi Lietuvos ideologai dar negalėjo pasigirti. Tada ir buvo sumanyta karinė operacija prieš Vilniaus Kalvarijas.

Rytą buvusių Kalvarijų vietoje Verkių kaimo gyventojai berado keletą plytų. Nes dar tą pačią

naktį Vilniaus miesto komunalinio ūkio valdybos viršininko V. Iljino įsakymu visas Kalvarijų sprogdinimo liekanas išvežė į sąvartyną. Naujasis Fabijoniškių mikrorajonas pastatytas ant Vilniaus Kalvarijų liekanų.

Dieną netilo Vilniaus miesto vykdomojo komiteto telefonai. Kas atsitiko Verkių miške? - klausinėjo vilniečiai. Vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotojas J. Smilgevičius paskambino tuometiniam miesto partijos komiteto sekretoriui P. Griškevičiui.

- Nesimėšk - tavo reikalas, - atkirto sekretorius.

Vilniaus garnizono vadai raportuos: kelios dešimtys kilogramų dinamito išvadavo lietuvių tautą nuo religinių prietarų.

Pėdsakai iš praeities

Trumpas "atodrekių" laikotarpis atpalaiduos grandines. Pagaliau žmogus ištis kelis dešimtmečius lenktą nugarą. Vadovauti senais metodais darėsi sunkiau. Tuometiniai valdžios vyrai skuba persiorientuoti: net barbariškas Kremliaus direktyvas mėginama įvilkti į humanišką rūbą.

Vilniaus Kalvarijų sunaikinimo pradžia taip pat turėjo kilnų tikslą. Buvo sumanyta Verkių miške pastatyti vaikų darželį. Kas prieštarauja, kad gražiausios Lietuvos vietos turi būti skirtos vaikams. (Tuo laikotarpiu tas

vietas surinkdavo ten, kur stovėdavo kulto pastatai.) Vilniaus vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotojas J. Smilgevičius leidimą duoda. Šalia statomas gamyklos profilaktoriumas. Iš pradžių buvo nugriautos tik kelios koplyčios. Tada tikintieji surado kitą vietą ir pažymėjo ją mediniais kryžiais. Išardyti bendrą ansamblį nepavyko. Tada partijos vadovai ir nusprendžia, kad šalia darželio esančios koplyčios nesuderinamos su tarybinių vaikų ateistinėmis išitikinimais. Prikrauti dinamito kariniai sunkvežimiai pasuko į Verkių miškus.

Kodėl operacija buvo pavesta kariškiams?

Prieš pat akciją į Pramonės ir kalnakasybos darbų saugumo priežiūros valdybą kreipėsi keli žmonės.

Prisistatė: grėžimo-sprogdinimo darbų valdybos darbuotojai. Pareikalavo išduoti leidimus sprogdinimo darbams Vilniaus Kalvarijose (tokia instrukcija). Darbų saugumo priežiūros valdybos viršininkas J. Bernotas pareikalavo raštiško aukštesniųjų instancijų įsakymo. Leidimo jo daugiau nebeprašė.

Šiandien galima tik spėlioti, kodėl civilinių istaigų jėgomis nebuvo įvykdyta Verkių operacija, nors tokių galimybių ir buvo. Prisiminkime žemaičių Kalvarijas, kurias taip pat buvo numatyta išgnauti. Pasklidus tokioms žinioms, žmonės jas saugojo, net naktimis. Ir laimėjo. Galbūt panašios reakcijos buvo bijomasi ir Vilniuje. Net prabėgus tiek metų, žmonės įsitikina, jei būtų iš anksto žinoję, nebūtų leidę taip lengvai susprogdinti Kalvarijų.

Operacija buvo slapta. Apie akciją nežinojo nei LKP Vilniaus Lenino rajono komiteto pirmasis sekretorius A. Burkauskas, nei Lenino rajono vykdomojo komiteto pirmininkas J. Ališauskas, o jie - tiesioginiai šio rajono šeimininkai. Nebuvo informuota ir Lietuvos TSR Ministrų Tarybos pirmininko pavaduotoja kultūros reikalams L. Diržinskaitė. Ji sužinojo tik po sprogdinimo. Visi keliai veda į aukštuosius partijos valdžios ešelonus. Kas galėjo įsakyti Vilniaus garnizono kariškiams? Tokią teisę turėjo Pabaltijo karinės tarybos narys A. Sniečkus. Be jo žinios ši operacija įvykti negalėjo.

Vyresniojo brolio šešėlyje

Kai šalia Pirčiupių kaimo daržinės, kur karo metu buvo sudeginti žmonės, tikintieji pastatė kryžius, buvo sudaryta partijos darbuotojų ir architektų komisija. LKP CK pirmasis sekretorius A. Sniečkus reziumavo: (nukelta į 5 psl.)

Šv. Juozapo bažnyčia Kėdainiuose pastatyta 1709 metais. Atšventinta 1991 metais. Gyventojų lankoma Gausiai

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2629.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. Tel. 203 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laido tuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laido tuves. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoje vietoje - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuvinių pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA
ir jos spaudą paremkime dabar:
pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-
per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642
Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282 ; 326-3150
- TAI MŪSŲ VIENINTĖLĖ VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALĖ -

KVEČAS JONAS
1933 + 1976

KAZYS BRADŪNAS

namai

Tūkstantmetį
Gyvą medį
Paguldau
ant pamatų -

Angis
Atgis
Duobės dugne
Balta ugnia
Ir drabužiais
Gražiais
Pagiružiais
Pareis
Vėlelė klajūnėlė.

V. Kapočiaus
nuotrauka.

**VYTIS
KELIONIŲ IR TURIZMO
AGENTŪRA**

✂ LĖKTUVAI
✂ LAIVAI (CRUISES)
✂ TRAUKINIAI (AMTRAK)
✂ AUTOBUSAI
✂ NUOMOJAMOS MAŠINOS
✂ VIEŠBUČIAI
✂ IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS

GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ
MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS
JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ
PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
40-24 235 Street, DOUGLSTON, N. Y. 11363
TEL.: 718 423 - 6161, 1 - 800 - 77 - VYTIS
FAX 718 423 - 3979

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers

341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207

Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964

Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637

Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in July

POSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Vėliavos šventėje

Amerikos vėliavai pagerbti skiriama birželio 14 d. Tą dieną 1777 metais Philadelphiaje antrasis kongresas nustatė, jog JAV vėliavą sudaro rausvi ir balti ruožai su baltomis žvaigždėmis mėlyname dugne. Tų žvaigždžių, reiškusių atskiras valstijas, tada buvo 13, o dabar yra 50. 1949 m. kongresas priėmė įstatymą (Flag Bill), kuriuo birželio 14 dieną paskelbė JAV vėliavos dieną. Ji privalomai švenčiama tiktai Penssylvanijos valstijoje, tačiau visame krašte tą dieną esti iškilmės, kurias rengia įvairios organizacijos ir mokyklos. Visas kraštas pasipuošia žvaigždėtomis vėliavomis - laisvės ir demokratijos simboliu.

Vėliava išreiškia tai, kas yra bendra didesnei ar mažesnei žmonių grupei - bendra valstybė, tauta, miestas, tikėjimas, organizacija. Vėliava atsisotja tarsi vienas asmuo daugumos vietoje. Ji reprezentuoja tą daugumą. Savo įvairiomis spalvomis, įrašais ir vaizdiniais ženklais išreiškia žmonių siekimus ir idėjas, kurios juos jungia, kurių jie siekia ir dėl kurių kovoja. Dėl vėliavos tada kovojama kaip dėl gyvos būtybės: dėl jos laisvės ir garbės, dėl jos išlikimo ir plevėsavimo iškeltame stiebe.

Kovose vėliava kyla ir leidžiasi su pergalėmis ar pralaimėjimais. Nugalėtojai niekina ir drasko užkariautos tautos vėliavą, keldami savąją kaip savo viešpatavimo ženklą. Tą patį daro ir didieji revoliuciniai sąjūdžiai. Juose kovų ir audrų apraskytos vėliavos keičia istorijos vyksmą. Jis kreipiamas nauja vaga po nauja vėliava. Tai ypač patirta šitame šimtmeityje, kai raudonoji vėliava nepaliko vietos jokioms kitoms, kur tik ji buvo iškelta.

Raudonoji vėliava yra ženklas kraujo, kuriuo yra aptiškęs visas dvidešimtasis amžius, ir ženklas baisios priespaudos, kuri sulýgina visus žmones. Atskiros tautos ir laisvos bendruomenės su savo margaspalvėmis vėliavomis, kurios išreiškia žmonių skirtynes bei jų įvairiopa kultūrinį pasireiškimą, suliedinamos į vieną kolchozinę masę, tartum kokią gyvulinę bandą. Raudonoji vėliava tuo būdu pasidaro ženklas žvėries, žmogaus barbaro, sudarančio didelę grėsmę civilizuotam pasauliui.

To pavojaus akivaizdoje keliamos dvi vėliavos: baltoji ir žvaigždėtoji. Baltoji vėliava nebūtinai turi reikšti taiką. Ji reiškia pasidavimą. Kai iš vėliavos pradingsta spalvos, įrašai ir ženklai, tai reiškia, kad yra dingę siekimai, idėjos, ryžtas ir narsa. Žmonės jaučiasi pralaimėję ir kapituliuoja. Šitokia kapituliacija prasikiša iš pastangų iškelti baltąją vėliavą prieš raudonąją - ieškoti su bolševikais besąlyginės taikos. Kas dar priešinasi ir ryžtasi kovoti, jungiasi po žvaigždėtąją vėliavą.

Žvaigždėtoji JAV vėliava, laisvės ir demokratijos simbolis, šandien plevėsuoja kone visame laisvajame pasaulyje kaip šūkis kovos su neteisingumu, prievarta ir vergija. Ji veda, drąsina ir skatina nepasiduoti barbarybei, sutelktai po raudonąją vėliavą.

Nėra abejonės, kad anksčiau ar vėliau išeis laimėtojomis šviesios žmoniškumo žvaigždės, o ne patamsių pjautuvus su kūju. Ir tada, psalmisto žodžiais tariant, mes "linksminsimės ir mūsų Dievo vardu kelsime vėliavas". Jas kels visi pavergtieji, kurių tautinės vėliavas dabar drasko okupantai.

Ją kels tie, kurie perėję nesuskaitomas šio amžiaus golgotas, atėjo į tėviškę ir pasijuto žmonėmis tebesą. Ją kels tie, kurių gyvenimo saulė jau leidžias, tačiau ir už jį jie bus dėkingi Viešpačiui.

Per šimtmečius ateinas

Juozas Kudirka

Balandžio 23-oji - švento Jurgio, antrojo Lietuvos globėjo, diena. Tai su Europos krikščioniškąja antrojo tūkstantmečio kultūra artimai susijęs šventasis. Jis - valstybių globėjas, jo vardu vadinamos bažnyčios, jis pateko į miestų ir valstybių herbus, jį pavyzdžiui laiko karinės organizacijos, su jo vardu siejami kariniai apdovanojimai. Tačiau Lietuvoje su šventu Jurgiu išmintinai savo viltis sieja tik žemdirbys. Tokį jo paveikslą iš kartos į kartą, apipynę turtingais papročiais, perduoda kaimo žmonės. Apie tai ir pasakojama pateikiamose etnografo Juozo Kudirkos naujai parengto leidinio "Jurginės" ištraukose.

Pirmieji paminėjimai

Ką Jurginių šventę į Lietuvą atsinešė, o ką čia jau rado - klausimas įdomus ne tik papročių tyrinėtojai, bet ir smalsuoliui. Šimtmečių uždanga praskleisti gali padėti J. Lasickio, M. Strykovskio, M. Pretorijaus, D. Poškos paskelbti duomenys apie gyvento laikotarpio Jurginių meto papročius.

Ženklausias darbas paskelbtas 1615 m. J. Lasickio - "Apie žemaičių, kitų sarmatų bei netikrų krikščionių dievus", kuriame jis dar nurodo, jog jo gyvenamu metu daugelyje vietų žmonės tebesilaiko 1553 m. J. Maleckio Prūsijoje aprašytų papročių. Būtent: "Jurgio dieną jie aukoja Pergrubijui, kuris yra laikomas gėlių, augalų ir visų žolių dievu. Dvasininkas, kurį jie vadina viršaičiu (Wurschaiten), dešinėje rankoje laiko plačiadugnę taurę pripiltą alaus, ir, pašaukęs vardu dievuką, gieda jo garbei giesmę: "Tu nuveji žiemą, tu gražini pavasario smagumą; per tavę laukai ir sodai žydi, per tavę slėniai ir miškai žaliuoja". Šią giesmę baigęs, išgeria alų, dantimis nutvėręs taurę, neprilaikydamas jos ranka, o patį indą, iš kurio taip įsikandęs išgėrė, meta per galvą. Po to ji vėl pakeliama nuo žemės ir pripilama, ir dabar iš eilės geria visi, kiek tik yra atėję, ir Pergrubijaus garbei giesmę gieda. Ir puotauja visą dieną, ir ratelius eina".

Jurginių laikotarpį atitiktų ir 1578 m. M. Strykovskio "Lenkijos,

"Politinę ateitį pranašauti labai pavojinga"

Pokalbis su išeivijos žurnalistu Juozu Kojeliu

- Mielas p. Juozai, žinau, jog vėlei išvažiuojate į Lietuvą. Ko šįsyk tikėtės iš Lietuvos?

- Kaip ir kasmet keliauju Tėvynėn, kuri penkiasdešimt metų, gyvenant išeivijoje, kasdien buvo mintyse ir širdyje. Nesu joks pareigūnas, neatstovauju jokiai organizacijai. Jei turiu kokius pavedimus, tai tik savo sąžinės. Vos nuvykęs, VI. 8 dalyvausiu Kartenoje ruošiamame laisvės kovotojo, Žemaičių apygardos "Kardo" rinktinės "Kadugio" kuopos vado Jono Žūtauto, žuvusio 1946.VI.6., ir kitų žemaičių partizanų minėjime. Žūtautas vokiečių okupacijos metais Kretingoje buvo mano mokinyš, slapto ateitininkų kuopos pirmininkas.

- Artėjantys Seimo rinkimai yra svarbūs tiek, kiek jie paremia mūsų pačių tobulesnės Lietuvos viziją. Ar apskritai šiuo metu, ekonominės, socialinės ir politinės depresijos sąlygomis, Lietuvos piliečiui imanu deramai atlikti savo pilietinę funkciją? Gausus galimų balsuotojų būrys rinkimų metu liks abejingas: Lietuvos gyventoją jau nelengva prikalbėti ateiti prie balsavimo urnų. Ko reikia, kad žmonės patiktų, jog kita valdžia gali bent kiek pakeisti socialinę Lietuvos situaciją?

- Manau, kad visos partijos stengiasi paveikti visuomenę, kad pasitiktų jų pažadas, jų pateiktomis programomis ir rinkimuose balsuotų už jų kandidatus. Bet yra daug svarbiau, kad jos pačios savo pažadais ir programomis tikėtų ir kad būtų pasiruošusios jų laikytis politinėse pergalėse ir pralaimėjimuose.

Išskirti socialinę sritį iš visų problemų komplekso ir ją vieną pagerinti, manau, neįmanoma. Ryškesnio pagerėjimo kasdieniniame žmonių gyvenime nelaukti, kol negalima pasitikėti teisės saugos sistema, kol savo praetimi besididžiuoja kagebistai ir šandien gali pasišaipyti iš savo aukų, kol organizuoto nusikaltimų grupuotės išiskverbė į politinio ir ekonominio gyvenimo viršūnes, kol didelis skaičius alkoholyje išmirkusių tėvų gimdys suluošintus vaikus, kol saviavaldybes bus pažabojusi centrinė valdžia, kol nusikaltėliai valdys bankus. Kaip Lietuva vadavosi iš caristinės Rusijos palikimo, gali

pailiustruoti toks pavyzdys. 1919 m. patriotai ekonomistai ir politikai (Vailokaitis, Stulginskis, Bizauskas...) įkūrė Ūkio banką su 150 litų pradiniu kapitalu, o 1925 m. jau turėjo 2.5 mln. gryno pelno. Šis bankas kėlė Lietuvos ekonomiką, turtino žmones. O kas dabar?

Kad visuomenė patikėtų rinkimuose partijų programomis, jos pačios pirmiausia jomis turi tikėti. Taip pat Lietuvoje žmonės turi suprasti, kad demokratinuose balsavimuose niekas neutralus negali išlikti. Kas nebalsouoja, savo balsą atiduoda balsojančiam, ir jis už nebalsojantį daro sprendimą. Dabar jau ne sovietmetis. Rinkimų rezultatus lemia ne partija, bet rinkėjai. Jau 41 metai, kai esu Amerikos pilietis. Per tą laiką dalyvaavau visuose federaliniuose ir savivaldybių balsavimuose. Kartais balsavau su laimėtojais, kartais su pralaimėtojais, bet niekad savo balso neperleidau kitam.

- Ką galvotumėte apie kitų metų prezidento rinkimus? Kaip įvertintumėte jau besibaigiantį Algirdo Brazausko prezidentavimo laikotarpį? Ko tikėtumėtės iš kito prezidento?

- Prisimenu 1992 m. kandidatą į prezidentus Algirdą Brazauską, kai išėjo su šūkiu: darbas, dora, darna. Pastudijavau jo programinę kalbą, kai išrinko prezidentu. Man buvo aišku, kad buvo tušti žodžiai. Aš jį pažinau iš pokalbio su juo 1989 m., kaip "Draugo" korespondentas, kai "tarybinės" Lietuvos deputatai grįžo iš Maskvos, o šimtatūkstantinės džiūgaujantios minios sutiko juos Vingio parke. Brazauskas tada buvo LKP CK pirmasis sekretorius, iš Maskvos malonės galingiausias okupuotoje Lietuvoje žmogus. Iš jo atsakymų supratau, kad jis myli Lietuvą ir nori jai gera. Jam tada atrodė, kad yra galimybė Lietuvai gauti daugiau savarankiškumo Sovietų Sąjungos sudėtyje, o demonstracijos gali užrūstinti Maskvą ir ta galimybė gali būti prarasta. Jis taip su sovietų sistema buvo suaugęs, kad būtų nusigandęs ir galbūt suprakaitaves atsidubęs, jei būtų susapnavęs "baisų" sapną - Lietuva skelbia nepriklausomybę. Ir ne todėl, kad jis būtų buvęs prieš nepriklausomybę, bet

Vytautas Landsbergis, grojantis M. K. Čiurlionio jubiliejinio koncerto metu.

V. Kapočiaus nuotr.

kad, jo įsitikinimu, kitaip būti negali. Jis buvo perauklėtas ir tapęs homo sovieticus.

Mano linkėjimas, kad Lietuvos ir savo labai Algirdas Brazauskas 1997 m. rinkimuose į prezidentus nekandidatuotų. Pasitarnautų Lietuvai ir istorinei tiesai, jei parašytų 1988-97 laikotarpio sąžiningus prisiminimus. Žinoma, ne tokius kaip Kazimiera Prunskienė.

Lietuva tikrai turi kelis gerus prezidentinius kandidatus. Pirmoji sėkmės sąlyga 1997 m. išrinktajam prezidentui: apsisaugoti nuo mafiozinės - nomenklatūrinės infiltracijos iš Lietuvos ir nuo savanaudžių įtakos iš išeivijos.

- Apie vidaus politiką, kurioje akivaizdžiai ir ciniškai ignoruojami pagrindiniai pilietinės visuomenės ir krikščioniški Vakarų kultūros principai, kalbėti keliais sakiniiais vargu ar verta. Ar jus patenkina Lietuvos užsienio politika?

- Vidaus politiką jaučia visi, ir lengviau ją vertinti. Diplomatiijoje yra daug nežinomųjų, įvairių niuansų ir tikrų paslapčių. Vertinant lengva suklysti. Kiek iš viešosios informacijos galiu spręsti, užsienio politiką Vakarų kryptimi linkęs vertinti teigiamai, Rytų kryptimi... linkęs patylėti.

- Rusijos prezidento rinkimai artėja, tuo pačiu artindami ir negandos ženklą, kurį neša didžiurusiškas šovinizmas, imperinių idėjų puoselėjimas bei nepaklusniųjų Baltijos valstybių sutramdymo isiūtis. Jeigu jau amerikiečiai baiminasi, kad G. Ziuganovo komanda gali radikaliai pakeisti politinę Rusijos kryptį, tai ką besakyti apie kitas, buv. Sovietijos bei Rytų Europos šalis? Kaip, Jūsų nuomone, išeivi-

ja turėtų įsiterpti į vis didėjantį Rusijos spaudimą Lietuvai?

- Politinę ateitį pranašauti labai pavojinga. Klydau įtikinėdamas, kad 1992 m. rinkimuose į Seimą komunistai laimėti negali. Laimėjo. Bet dabar vėl dėl nei žiti papranašauti. Linkęs manyti, kad Ziuganovas rinkimų Rusijoje nelaimės. "Šaltasis karas" Vakarams per daug kainavo, o ir dabar per didelių investicijų Rusijoje padare, kad leistų vėl užsitraukti nelaimę. Taip pat turbūt praėjo laikai, kad fiziškai galingesni kaimynai su tankiais žygiuotų per sienas ir kraštus, kuriuos pripažinę veik visos pasaulio valstybės. Rusija (iš tikro mirštanti tauta - kasmet praranda 800 tūkst. gyventojų) pati supras, kad atsidūrusi izoliacijoje mirimo procesą paspartintų. Juk ir Rusijoje yra šviesių galvų.

Išvija gali ir turi įsiterpti, kad padėtų Lietuvai atremti Rusijos imperialistų grasinimus. Ji turi patirti. Kai septintame dešimtmetyje iškilo pavojus "okupacijos nepripažinimo" principo išlaikymui Amerikos vyriausybėje, Amerikos lietuvių, latvių ir estų privačios iniciatyvos pastangomis Kongresas priėmė HCR 416 rezoliuciją, rekomenduojančią JAV vyriausybei Baltijos valstybių okupacijos klausimą kelti Jungtinės Tautos ir kituose tarptautiniuose forumuose. Kongresas tą rezoliuciją priėmė vienbalsiai. Tuo būdu Amerikos piliečių spau-

(nukelta į 8 psl.)

DARBININKE paskelbta reklama patikimai ir greitai pasieks skaitytoją. Skelbkites viename iš seniausių Amerikos lietuvių laikraščių **DARBININKAS**.

Šv. Jurgis. Iš buvusio Bažnytinio meno muziejais rinkinio. (Lietuvių liaudies menas. Grafika. Tapyba. V., 1968)

Kai gyvuliai jau suginti į tvartus, šeimnininkė paduoda valgi. Šeimnininkas meldžiasi atsistojes, su kaušeliu rankoj, meldžia gero oro, lietaus, žolės bei šieno, sveikatos gyvuliams ir šaukiasi į šventą Jurgį, kad jis bemedžiodamas nepadarytų žalos ir kad joks burtininkas arba nedoras žmogus gyvulių nepaliestu. Tada jis pirmiausia užgeria libando et benedicendo (aukodamas ir laimindamas - lot.) ir paleidžia gėrimą aplink; pagiedama, tada visi valgo. (tesinys kitame numeryje)

■ Daugiau kaip 40 Kolumbijos parlamento narių čia įtariamai prikišę nagus prie narkotikų biznio, kur sukasi didžiulės nešvarių pinigų sumos. Per metus šio verslo džiunglėse žūva iki 25 tūkst. žmonių. Manoma, jog šalyje gali įvykti pirmalaikiai prezidento rinkimai. Iškelta byla dabartiniam vadovui E. Samperai, įtariamam investavus į rinkimų kampaniją 4 mln. dolerių, kuriuos, kaip spėjama, pakišę gangsteriai. Pirmą kartą į Prezidento postą pretenduoja moteris - Noemi Sanin, žadanti paskelbti karą narkotikams. Tokių bandymų jau būta 1990 m. Keturi ankstesni pretendentai į šalies vadovo postą buvo nušauti.

■ Azerbaidžane dvi šeimos buvo įkūrusios bendrą verslą: prekyavo įvairiais vaisiais. Gadžijevai atidavė Rafijavams savo dolelius, kad tie juos "prasuktų". Nesulaukę žadėtųjų pinigų Gadžijevai įkaitu paėmė skolininkų sūnų. O kai ir tai nepadėjo, pasikvietė į vilą Gadžijevas išpleškino visą keturių asmenų šeimą. Lavonus įmetė į 25 m gylio šulinį. Šeimos kapą kriminalistams "parodė" vilkšunė Lora.

■ JAV gynybos departamentas paskelbė, kad Amerikos kariuomenė Bosnijoje pasiliks mėnesį ilgiau. Anksčiau nustatyta pasitraukimo data buvo gruodžio 20 diena.

■ Estijos, užsienio, reikalų ministras Siimas Kallas šalies laikraščiams "Postimeas" ir "Sonumileht" pareiškė, jog Rusijos spaudimas Estijai didėja, tačiau kol kas yra vilties, kad valstybės pavyks susitarti dėl didžiausio palankumo režimo prekių apyvartos srityje. Rusija siekia, kad Estija įvykdytų tris svarbiausias jos reikalavimus. Pirmą, laikytųsi "nulinio" varianto, suteikdama Estijos pilietybę, antra, viešai ir visiškai atsisakytų bendradarbiauti su NATO ir Vakarų saugumo struktūromis. Trečia, Rusija siekia, jog Estija pakeistų pasienio režimą taip, kad, pavyzdžiui, estas galėtų laisvai nuvažiuoti į Sankt Peterburgą, o Švedijoje jis būtų laikomas svečiu iš Rusijos.

■ "Sydney Herald" praneša buvusios JAV prezidento žmonos Jacqueline Kennedy-Onassis parduotų iš varžytinių papuošalų kainas: \$3,3 mil. už 40 karatų į platiną įdėtą žiedą, auskarai - \$44,443, knygos, kurias galima rasti bet kurioje senų daiktų krautuvė - daugiau kaip po \$50,000, prancūzų kalbos vadovėlis \$54,030, Izraelio vado David'o Ben-Gurion'o dovanta knyga parduota už \$78,600, o velionės butas parduotas už \$26,4 mil.

■ Pasak Anglijos laikraščio "Independent" šalies ministras pirmininkas John Major vienu metu bandė įtikinti Šiaurės Airijos vyriausybę atsisakyti taikos plano. Laikraštis remiasi neseniai išleista knyga "Kova už taiką". Joje publikuojamas konfidencialus susirašinėjimas tarp buvusio Airijos ministro pirmininko Alberto Reynolds'o ir J. Major'o. Didžiosios Britanijos premjeras nepritarė taikos iniciatyvai ir manė, kad tai nepadės pasiekti paliaubų tarp Airijos Respublikos armijos (IRA) ir Šiaurės Airijos vyriausybės. Knygoje pateikta medžiaga panaudota ir dokumentiniame filme, kuris bus rodomas per britų TV.

Prelato JONO KUČINGIO knyga "Mano gyvenimo takais"

Savilaidinės išvaizdos ir kukliai

platinama šių (1996) metų knyga pasieks gal ne komercinę rinką, o nemažai kun. prelato Jono A. Kučinsko-Kučingio draugų ir gerbėjų. Tai ne tik istoriniai atsiminimai, ne tik autorių sutikti žmonės, įvykiai. Knygoje ryški religinė mintis, gyvenimiškos filosofijos ir psichologijos pradai, praktiškoji pedagogika, susijusi su kunigo gyvenimu, jo pareigomis. Aukščiau visko - Lietuvos meilė, kunigo darbai, mintys, siekiai ir svajonės, viskas lietuvių tautos labui, pagal Apvaizdos leistas sąlygas.

Savo turiningą gyvenimą Prelatas pradėjo aprašinėti, atrodo, neseniai, kadangi anksčiau nė laiko nebuvo. Prelatas - pareigos žmogus, sumanus ir energingas. Sunkumų, kurių buvo nemažai, neaplenkdavo, o juos nugalėdavo darbu, malda, pasiaukojimu.

Man labiausiai patiko pirmoji knygos dalis: kun. prel. Jono Kučinsko vaikystė,ėjimas į moksčius, jauno kunigo metai įvairiose parapijose (Telšių, Varnių, Kražių, Šilalės), susikirtimai su komunistais ir vokiškais naciais, pasitraukimas į Vakarus, atsiradimas Amerikoje ir, beveik akivaizdžia Dievo valia (padedant kun. prel. Julijui Maciejauskui), atvykimas į Los Angeles miestą Kalifornijoje. Čia daug lyriškų gimtinių aprašymų, ryški meilė motinai ir visai didelei Kučinskų šeimai, prierašumas prie Žemaitijos ir jos kunigų, vyskupų. Dvelkia nuoširdumu, visiems gero linkėjimu, meile Lietuvos žmonėms, rūpesčiu jos ateitimui.

Antroje knygos dalyje - gyvenimas Los Angeles, Kalifornijoje. Daug konkretaus parapijos gyvenimo ir pastoracinių rūpesčių. Pradedama istorija nuo Junipero Serra, Kalifornijos apaštalo, 1769 m. įsteigusio San Diego apylinkėje misiją ir 50 metų skleidusio

jos komitetą...

Kristaus mokslą, steigusio misijas po Kaliforniją, stačiusio bažnyčias.

Po to kun. prel. J. Kučingis pasakoja apie lietuvių įsitvirtinimą Angelų mieste, pradedant 1936 m., vedant misiją kanau-ninkui dr. F. Kemėšiui, mėginusiam čia įsteigti lietuviams parapiją. Bet tikruoju, tvirtu "lietuvišku Serra" jis laiko biržietį kun. prel. Julijų Maciejauską (gimęs 1869 m.), kuris Los Angeles mieste pastatė bažnyčią, įsteigė Pradžios mokyklą ir išvystė lietuviams religinę veiklą, kurią sėkmingai tęsė jo ipėdinis kun. Jonas Kučinskas-Kučingis.

Pats knygos autorius pasisako, kad visas jo gyvenimo kelias Lietuvoje buvęs tik pasirošimas didėlės jo pareigos (misijos) atlikimui Los Angeles parapijoje, kur savo darbu, pasišventimu ir talentu jis įsteigė ir išvystė didelį, Šv. Kazimiero parapijos ribose, religinį ir kultūrinį centrą, su vizija į Lietuvą. Mažais skyreliais knygoje jis perbėga tuos visus įvykius: kun. prel. J. Maciejausko mirtį, jo paties klebonavimą - statymą naujos bažnyčios, salės ir mokyklos, naujų lietuvių (DP) banga, leidinį "Lietuvių žinios", nesutartimus parapijiečių tarpe, parapi-

prantamas didelis kun. prel. J. Kučingio rūpestis visais, dėmesys, priskyrimas kiekvienam nuopelnų dvasiniam parapijos gyvenimui.

Pirmoji knygos dalis yra apie patį autorių (lyg prisiminimai), jo "gyvenimo takus", o antroje dalyje - daugiau apie kitus, jo takuose sutiktus žmones.

Knygoje cituojama Bernardo Brazdžionio poezijos. Kad ir šis posmelis, lyg dedikacija Prelatui:

"Tau, kuris pavėšį radęs, nesilsėjai.
Kurs paskolinai išminčiams išminties.
Kurs audroj radai daigų ramybės sėjai
Ir beprasmę nebuiti - žodžius buities",

(180 p.)

Knyga užbaigiama Prelato pavadintais "Dešimts įsakymų", iš jų pacituosiu tik pirmąjį ir paskutinį: "1. Neturėk kitos tėvynės kaip mane vieną ir nemylėk kitos labiau už mane; 2. Negeisk kitos tautybės žmonos ar vyro, o pasirink iš mano dukrų ar sūnų, ir būkite abu ištikimi man, nors svetur tektų ir akis užmerkti".

Jonas A. Kučinskas-Kučingis "Mano gyvenimo takais". Los Angeles, 1996. Savilaidinė knyga, su kun. prel. J. Kučingio nuotrauka pirmame puslapy.

Alė Rūta

Sudarydami testamentus, nepamirškite geriausio draugo - "DARBININKO", kuris kiekvieną savaitę skelbia naujienas lietuvių namuose.

Emigracijos detalės

Nuo pokarinio emigracijos plano pradžios Australijoje 1945 m. spalio mėn. iki 1995 m. birželio į šį kraštą emigravo 5,397,469 žmonės. Per tą patį laiką apie 1,000,000 išvažiavo iš Australijos visam laikui.

1994-95 metais į Australiją apsigyventi visam laikui atvažiavo 87,428 žmonės iš apie 160 val-

tybių. Daugiausia jų buvo iš Anglijos, N. Zelandijos, buvusios Jugoslavijos šalių, Vietnamo ir Filipinų.

1969-79 metais visam laikui apsigyventi į Australiją atvažiavo daugiausiai: 185,099 žmonės. Mažiausiai - 1975-76 metais: tik 52,748 žmonės.

Knygos sutiktuvs Bostone

Lietuviškosios Skautybės Fondo valdybos pastangomis šių metų gegužės pabaigoje Bostone pasirodė ilgai laukta didelės apimties knyga "Lietuviškoji Skautybe", kurią sudaro 700 puslapių su 1000 nuotraukų. Į knygą sudėti lietuvių skautų veiklos aprašymai nuo 1945 m. iki 1995 m. Knygoje ras medžiagos apie skautų veiklą ne tik pradėję dar Vokietijoje skautauti, bet ir jų vaikai skautai, jau gimę JAV, o

taip pat ir jų vaikaičiai, kurie spėjo įstoti į skautų eiles iki 1995 m.

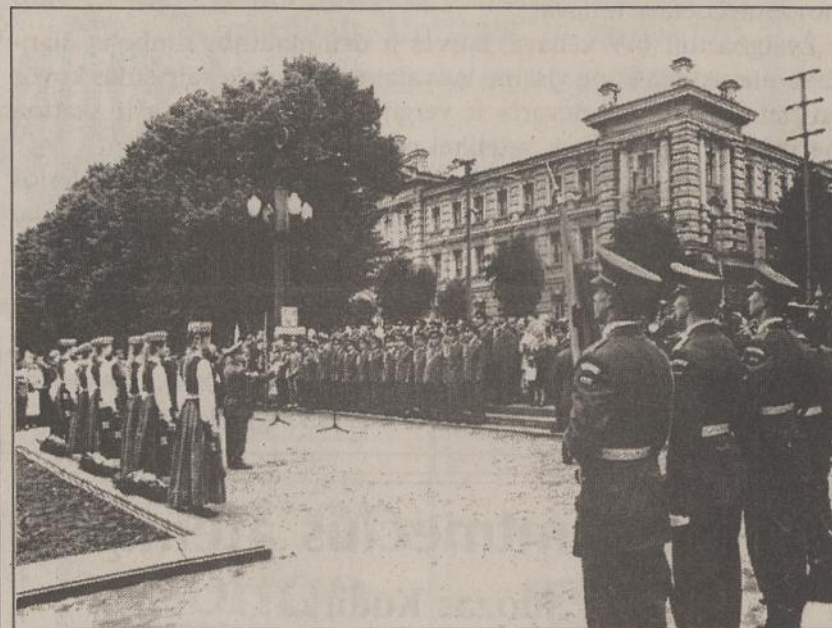
Šių metų birželio 9 d., 3 val. p. p., Lietuvių klubo III-čio aukšto salėje LSF valdyba rengia knygos sutiktuvs su įdomia programa ir vaišėmis. Tai bus gera progą prenumeratoriams atsiimti iš anksto užsakytą knygą, o ne spėjusiems užsisakyti - ją išgysiti.

S. S.

Vilniuje gražiai buvo paminėtos partizaninio pasipriešinimo judėjimo 52-osios metinės

Žygiuoja partizaninio pasipriešinimo dalyviai - veteranai "Sauliai". V. Kapočiaus nuotr.

Partizaninio pasipriešinimo judėjimo 52 - ujų metinių minėjimas Lukiškių aikštėje Vilniuje. V. Kapočiaus nuotr.

Pastabos apie du ASF pastatymus

Insulto ištiktas 1995 m. balandžio gale turėjau keisti gyvenimo būdą. Užvis sunkiausia buvo atsisakyti teatrų, jų lankymo, apie pastatymus išpūdžius rašymo. Bėgo tamsūs mėnesiai. Pamažu imu atgauti skaitymo galią. Lankau vietinius mėgėjiškus teatrus, tik apie juos rašyti neturiu ko.

Beveik už metų nuo insulto, 1996 balandžio 13, pasiekiau pamiltąjį Alabamos Šekspyro Festivalį (ASF), Montgomerio, AL, mieste. Su septyniais kitais Sunny Hills tautiečiais išgyvenome du ASF pastatymus. Ir už keliolikos dienų tebegyvenu jų išpūdžiais! Bandysiu čia apie abu atskirai pakalbėti.

Nuostabioji Šekspyro "Žiemos pasaka"

William'o Shakespeare'o "The Winter's Tale" yra 35-tas iš žinomų ir visam pasauly statomų 37 jo veikalų. Pasaka? Taip. Tik žiemos niekur neužčiuopiame. Priešingai: po pavydulingo karštos Sicilijos karaliaus teroro, kai veikėjai atsiduria vėsesnėje Bohemijoje, ten, užuot dūsavus ir liejus ašaras, šokama ir dainuojama.

"Žiemos pasaka" mačiau Kanados Šekspyro festivalyje 1978 ir 1986 metais. Patikrinęs savo užrašus radau, kad abu karta buvo statyta didžiajame Festivalio teatre, su 2200 kėdžių žiūrovams, su didele scenos erdve aktoriams.

Labai nustebau, ASF atsidūręs ankštoje, amfiteatrinio stiliaus Octagono saliuokėje. Maniau, kur gi čia tie visi aktoriai ir statistai šokėjai išsiteks? Bet veikalo režisierius, ASF meno vadovas Kent Thompson erdvės reikalą nesunkiai išsprendė. Su mažai butaforijos, spalvingiems šokėjams jis leido siausti visoje arenoje, o ypatingiems momentams atskleisdamas atsarginę patalpą - angą, šviesomis ten nukreipdamas publikos dėmesį. Nenaudojo ir tiek daug statistų, apsieidamas su dviem tuzinais vaidintojų.

Kalbant apie aktorius, giliausią išpūdį paliko Greta Lambert (Sicilijos karalienė Hermione) bei Ray Chambers, kerštingas pavyduolis Sicilijos karalius Leontes. Raphael Nash, Bohemijos karaliaus Polikseno (Polixenes) vaidmeny, buvo išskirtinai lėtas, taikus, jaukus. Jill Tanner raiškiai atliko moralizuotojos, taikdarės Paulinos vaidmenį. Dideleliu talentu sužibo Steven David Martin, gerai pažįstamas iš daugelio ASF pastatymų. Čia jis suvaidino vagiškiaus Autolikaus (Autolycus) rolę taip komiškai raiškiai, kad tapo aiškiu publikos mylimuoju.

Bene trečiasis dydžių Alabamos miestas, Montgomery, dar šio šimtmečio pirmoje pusėje buvo baltųjų rasistų lizdas. Nebe šiandien! Tai atspindi ir ASF

pastatymuose. Nei Kanados Stratfordo festivaly, nei Detroito teatruose nėra taip gerai traktuojami juodaodžiai, kaip čia. Jų keletas vaidina ir aprašomam pastatyme. Kad ir kaip neįtikinamai atrodo juodas Bohemijos karaliaus veidas, žiūrovai turi jo spalvą pamiršti ir įsijausti į gerą vaidybą.

Šį pastatymą verta pamatyti visiems gero teatro mėgėjams. Jis ASF repertuare liks iki liepos 20 d.

"To Kill a Mockingbird"

Šį veikalą matėme didžiajame Festivalio teatre tą patį vakarą.

Pirmiausia, kaip skaitytojas išsiverstų veikalo pavadinimą? Aš jį lietuvinčiau į "Užmušti (arba Nužudyti) strazdą giesmininką". Smalsaudamas, atsiverčiau Lietuviškosios tarybinės enciklopedijos 13-to (papildymo) tomo reikiama puslapį. Šit: Ly (Lee) Harpera... Ir 11 eilučių autorės biografijos. Vienintelis jos romanas "To Kill a Mockingbird" lietuviškai pervadintas į "Nežudyk strazdą giesmininką". Vajel! Kokia tarybinių enciklopedistų logika! Jeigu rašytoja būtų antraštę pradėjusi su "Don't", veiklausiai būtų išsivertę į "Nužudyk".

Autorė Harper Lee už minimą romaną pelnė Pulizerio premiją. JAV knygos išspausdinta ir išpirta apie 20 milijonų kopijų. Romanas pritaikytas filmui ir

teatrui.

Filmą buvau matęs bene prieš du dešimtmečius. Skačiau veikalo recenzijų, bet paties veikalo, prisipažinsiu, nesu perskaitęs. Užtat vaidinimą sekti, ypač pirmąjį ilgą veiksmą, buvo ir sunku, ir nuobodoka. Po sceną šlaistėsi keletas vaikigalių, pradžiamokslų mokinukų. Jie stokojo profesionalumo, nors pamokyti drąsiai elgtis. Vienas geriausių ASF aktorių, Greg Thurnton, vaidinęs advokatą Atticus Finch, vaikų buvo trikdomas. Veiksmo nepagyvino nė advokato tarnaitė Kalpurnija (Calpurnia) vaidinusi Trish McCall. Antroji spektaklio dalis, ištariamą baltos merginos prievartautojo juodaodžio Tomo Robinson teismas, buvo suvaidinta nuostabiai gerai, įdomiai, įtikinamai. Žiūrovo širdy kėlė užuojautą teisiamajam, pasibaisėjimą nelemtu teismu. Gregory Simons, vaidinęs kaltinamąjį Tom Robinsoną, sunkų vaidmenį at-

liko pasigėrėtina. Ypač jaudino jo pantomima, vidinis skausmas be žodžių, jam kaltinimus beriant.

Šį veikalą scenai pritaikė Christopher Sergel. ASF pastatymo režisierius - Rich Cole. Repertuare liks, su pertraukomis, iki liepos 21 d.

Noriu pasidžiaugti, kad ASF spektaklius pastoviai lanko apie tuzinas Sunny Hills lietuvių. Šis Šekspyro festivalis - vienas iš penkių ar šešių geriausių Šiaurės Amerikoje.

Artėja olimpinis žaidimų metas Atlantoje. Tarp Atlantos ir Montgomerio - apie šimtinę mylių. Laimingieji, olimpiadon pakeite, turėtų nepraleisti progos aplankyti visą vasarą, visą rudens ir žiemą veikiantį Alabamos Šekspyro festivalį - ASF. Dėl informacijos ir bilietų skambinti: (1-800) 841-4273. Verta žinoti ir informacijos dėl motelio telefoną: (1-80) 228 - 2800.

Alfonsas Nakas

Vasaros kurortinio sezono pradžia Palangoje.

V. Kapočiaus nuotr.

Šiaurės Amerikos lietuvių krepšinio varžybos

Chicagoje vykusių Š. Amerikos liet. krepšinio žaidynių varžybinio komiteto pirm. Rimas Dirvonis (dešinėje) kartu su sporto veteranu, sporto žurnalistu Pranu Mickevičiumi, atvykusiu iš Wausau, WI, stebėti šias žaidynes. Edvardo Šulaičio nuotrauka

Chicagos ASK "Lituanica" iškovojo daug pergalių

Gegužės 17-19 dienomis, Chicagos vakariniame Wheaton priemiestyje įvykusiose 46-ųjų Š. Amerikos lietuvių sporto žaidynių krepšinio varžybose ASK "Lituanica" laimėjo tris pirmąsias vietas iš keturių. "Lituanicai" meistrų vardai atiteko vyrų A ir B klasėse, o taip pat ir moterų grupėje. Tik jaunių A klasėje nugalėtojų medaliais pasipuošė Detroito LSK "Kovo" jaunieji krepšininkai.

Čia buvo susirinkusios 23 komandos su beveik 250 žaidėjų. "Lituanica" varžybose turėjo daugiausia komandų - net šešias.

Daugiausia dėmesio susilaukė stipriausioji grupė - vyrų A klasė. Finale chicagiečiams teko išmėginti jėgas su Kanados, Toronto miesto, "Aušros" klubo krepšininkais. Torontiečiai pirmavo visą pirmą kėlinį ir jį baigė 29:22 savo naudai. Bet tuoj po pertaukos vaizdas pasikeitė, ir "Lituanicos" vyrai pradėjo rodyti daugiau aktyvumo. Savo ankstesnę formą demonstravo komandos veteranas Alius Baris, o taip pat ir Valparaiso Universitete studi-

juojantis ir žaidžiantis aukštaūgis iš Lietuvos Antanas Vilčinskas. Likus žaisti 8 minutes, rezultatas jau buvo lygus (43:43). Nuo tada jau visą laiką pirmavo chicagiečiai, nors ir labai kuklia persvara. Tik pačioje rungtynių pabaigoje "Lituanica" prasiveržė ir laimėjo (66:59).

Labai dramatiškos buvo vyrų

B klasės finalinės rungtynės, kuriose chicagiečiai kovojo prieš Clevelando "Žaibą". Beveik visą rungtynių laiką buvo lygus rezultatas: ir po pirmojo pratęsimo (73:73), ir po antrojo (77:77). Tik po pridėtinųjų 5 minučių "Lituanica" iškovojo pergalę (87:84).

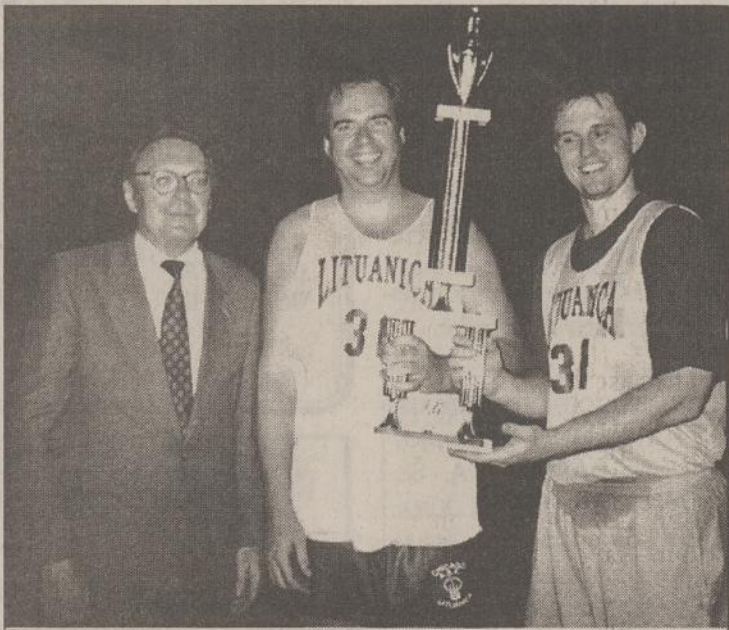
Be Bariaus ir Vilčinsko, laimėtojų komandoje dar žaidė ir prie pergalės nemažai prisidėjo J. Abramavičius, J. Falkner, A. Jonynas, D. Siliūnas, P. Stukas, T. Wojcek.

Rungtynėse dėl trečios vietos New Yorko LAK įveikė Detroito "Kovą" (79:72).

Gana gyvas ir permainingas buvo jaunių A klasės (19 metų ir mažiau) finalas, suvedęs "Lituanica" su Detroito "Kovo" jaunaisiais. Čia žiūrovai galėjo pamatyti tikrai aukštos klasės jaunųjų krepšininkų žaidimą, kurį laimėjo detroitiečiai (60:55).

Moterų grupėje "Lituanicos" atstovės (visos žaidėjos neseniai atvykusios iš Lietuvos) įveikė viešias iš Kanados - Hamiltono "Kovą" (55:42).

Beje, vyrų B klasėje varžėsi Chicagos "Krantas", kurį sudarė

Lietuvos gen. garbės konsulas Chicagoje buvo atvykęs į 46-ųjų Š. Amerikos lietuvių sporto žaidynių krepšinio varžybas Wheaton, IL. Čia jis matomas po apdovanojimų įteikimo su Chicagos "Lituanicos" komandos kapitonais - laimėtojais vyrų B klasėje.

Edvardo Šulaičio nuotrauka

Kaip buvo išsprogdintos Vilniaus Kalvarijos

(atkelta iš 2 psl.)

"Bažnytininkai mus aplenkė. Reikia kryžius nugriauti ir pastatyti savo paminklą". Komisijos narys, Dailės instituto profesorius V. Budreika prisiminė, kad A. Sniečkų pavyko perkalbėti: kryžiai nebuvo nugriauti. Paminklas pastatytas kaimo pakrašty.

Kodėl A. Sniečkaus niekas nesugebėjo įtikinti N. Chruščiovo valdymo metais? Septintojo dešimtmečio pradžioje N. Chruščiovui atvykus į Minską, įvyko vadovaujančių partinių darbuotojų pasitarimas. Jo metu vienas iš dalyvių, Nikita Chruščiovas, sakė: "Rusijoje žmonės neturi kaimo valgyti, o tu, feodale, atstatinėji savo pilis". Kiek vėliau "Izvestijos" išspausdins N. Konavalovo ir J. Ponamarenkos straipsnį (1960 m., Nr. 300). Jame griežtai

kritikuojamas Trakų pilies restauravimas, kurį asmeniškai rėmė A. Sniečkus.

Iš Maskvos atsiųstas Lietuvon antrasis sekretorius B. Popovas jau buvo numatęs rekomenduoti J. Maniūšių pirmojo sekretoriaus vietą. Maskvai labiau tiktų žmogus su lietuviška pavarde, bet be lietuviškos dvasios. Tai jau buvo pasiteisinę Latvijoje ir Estijoje.

N. Chruščiovo deklaruotoms ekonomikos pertvarkymo priemonėms patekus į aklavietę, stiprėjo ideologinis spaudimas. Dar po karo Suslovas, suvokdamas Lietuvos žmonių abejingumą tarybiniams idealams, nurodė lietuvišką "darbininkų klasę" papildyti atvažiavusiais. Čia nėra nieko stebėtino. Lium-penproletariatu rėmėsi visi diktatoriai, tarp jų Stalinas ir Hitleris, siek-

dami sustiprinti savo valdžią. Internacininės pagalbos neišvengė ir Lietuvos Komunistų partijos aparatas. Iš centro į respublikas siunčiami antrieji sekretoriai (Politiniam biure jie vadinami "stopory") turėjo neapibrėžtą valdžią. Buvusio Lietuvos generalgubernatoriaus V. Charazovo nurodymu visi lietuviški pavadinimai buvo pradėti dubliuoti rusiškai. Net visiškai lietuviškų kaimų. Tas pats V. Charazovas uždraudė Lietuvos miestų heraldiką, nors Rusijos miestai ją turėjo. Mitkinas savo partinę veiklą Lietuvoje pradėjo įsakymadas Vilniuje pastatyti ... 250 sūpuoklių.

Plati Maskvos plaukta Lietuvoje. Ne visada šalia jos likdavo vietos Lietuvos vadovams. Suprantamas dabartinės LKP noras apsaugoti A. Sniečkaus vardą nuo

Nauja paminklosaugos organizacija

Teisingumo ministerijoje mėgins užsiregistruoti nauja visuomeninė paminklosaugos organizacija. Jos tikslas - siekti, kad "Kultūros ministerija, kitos valdžios institucijos vykdytų savo pareigas, susijusias su kultūros vertybių apsauga". Apie tokios iniciatyvinės grupės susibūrimą spaudos konferencijoje Seime informavo buvęs Kultūros paveldo inspekcijos vadovas Naglis Puteikis.

Nauja organizacija nesieks atkurti atskaitingos Seimui kultūros paveldo kontrolės institucijos, bet stebės, ką daro valdžia, bandys priversti ją ištaisyti klaidas.

Pasak Naglio Puteikio, išregistravusi organizacija kreipsis į Ministrą Pirmininką, kad vėl galėtų antikvarinių vertybių išvežimo iš Lietuvos mokestis, taikomas visoje Europoje, net Rusijoje. Panaikinus jį 1995 metais iki šiol valstybės biudžetas praranda kas mėnesį apie 80 tūkstančių litų. N. Puteikio nuomone, tuos pinigus būtų galima panaudoti muziejams šildyti,

kultūros darbuotojų atlyginimams išmokėti.

N. Puteikis kaltino Prezidentūros valdininkus bei Prezidentą dėl to, kad jie 1995 metais Lietuvos prezidento vizito į Izraelį metu išvežė ir padovanojo XVII-XVIII a. rankraštinės knygas. Tai, pasak jo, labai vertinga maldų knyga "Seifertora", kuri iki 1940 metų priklausė Lietuvos žydų bendruomenei. Prezidento veiksmą buvęs Kultūros paveldo inspekcijos vadovas įvertino kaip Konstitucijos pažeidimą, "nes niekas neturi teisės nusavinti valstybės turtą ir perduoti jį kitam asmeniui, kitai valstybei".

N. Puteikis sakė, jog nepaisant 23 raštų, kuriuos jis išsiuntė per metus Prezidentūrai, Seimui, Vyriausybei, Kultūros ministerijai, jam nepavyko sužinoti, kas yra Nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymo projekto autoriai. Jis taip pat stebėjosi, kad pilietis, norintis kažką pakeisti senamiestyje esančiame name, turi surinkti 28 valdininkų parašus.

LA

Ž. Ilgauskas išvyko į JAV apsispręsti, ar dalyvaus NBA naujokų biržoje

Vilnius, gegužės 27 d. Kauno "Atleto" klubo vidurio puolėjas Žydrūnas Ilgauskas išskrido į Jungtinių Amerikos Valstijų miestą Minneapolį, kur ketina tikrintis sveikatą ir apsispręsti, ar dalyvaus šiemet NBA naujokų biržoje.

Jei Ž. Ilgauskas neatsiimtų pareiškimo dalyvauti biržoje, Lietuvos krepšininkas gali būti pasirinktas devintuoju šaukimu, prognozuoja Jungtinių Amerikos Valstijų leidinys "USA Today", šia nuomone ir pateikia laikraštis "Sports Express".

Teisę rinktis devintasis šiemet turi "Boston Celtics" klubas, kuriam, "USA Today" nuomone, trūksta stipraus ir universalus vidurio puolėjo, galinčio ne tik atakuoti, bet ir gintis.

Šių metų reguliariame sezone "Boston Celtics" klubas pagal praleistų į savo krepšį taškų skaičių buvo tarp blogiausiai besiganančių NBA lygos komandų.

"USA Today" prognozuoja, kad "Boston Celtics" gali pasirinkti Ž. Ilgauską.

Ž. Ilgauskas po NBA naujokų stovyklos Chicagoje birželio 8 dieną ketina grįžti į Lietuvą.

NBA naujokų birža vyks birželio 26-ąją.

AGEP

Skelbkites DARBININKE pasidalinkite džiaugsmu, sveikinkite, išreikškite užuojautą, pirkite, parduokite!
Jūsų pageidavimai- mūsų rūpestis.

naujieji ateiviai iš Lietuvos. Jie, nors ir susiorganizavę neseniai, rungtyniavo neblogai ir iš 10 komandų užėmė šeštąją vietą. Tačiau savo entuziazmu jie pralenkė ir čempionus.

I žaidynes buvo atsilankęs Lietuvos gen. garbės konsulas Vaclovas Kleiza (jis anksčiau Chicagoje pasireiškė kaip geras stalo tenisininkas). Pasveikinęs žiūrovus bei sportininkus, jis įteikė laimėtojų taures.

Šioms sporto varžyboms buvo išleistas ir nemažas leidinys, kuriame atsispindėjo ir ankstesnės, 45-osios, Š. Amerikos lietuvių sporto žaidynės. Čia įdėtas E. Šulaičio rašinys iš šių žaidynių istorijos, išvardinti visi laimėtojai vyrų A ir B klasėse ir jaunių A

klasėje nuo pat žaidynių pradžios, 1951 m. Toronte. Įdėti žymiųjų žmonių - Illinois gubernatoriaus Jimo Edgaro, JAV kongresmeno Richardo Durbino, PLB pirm. Br. Nainio, Lietuvos gen. konsulo Chicagoje Vaclovo Kleizos, JAV LB Krašto valdybos pirm. Regino Narušienės, ŠAL-FASS pirm. Auriaus Šileikos ir kt. pasveikinimai, o taip pat ir kitos informacijos apie žaidynes. Leidinys pagelbės besigilintiems ir mūsų sporto istoriją išsivijoje.

Šių varžybų rengimo komiteto pirm. buvo Algis Tamošiūnas, o varžybinio komiteto - Rimas Dirvonis. Jiems talkino grupė kitų asmenų, kurie nuoširdžiai rūpinosi varžybų pasisekimu.

Edvardas Šulaitis

kritikos. Tik ar įmanoma tai padaryti, nepapasakojus apie pirmojo sekretoriaus statusą. Kai šiandien A. Brazauskas skaito pranešimą, Lietuvos žmonės bando įsiklausyti į jo balso tembrą, išžiūri, kokios spalvos kostiumą dėvi, ir tik tada sprendžia, ar jo kalba skirta Lietuvai, ar komisijai iš Maskvos. Iš istorijos gerai žinomi nugalėtų tautų administracinio valdymo būdai (gubernatoriai, vietininkai). A. Sniečkus galbūt iš visų jam nurodytų juodų darbų atidavė mažiausią duoklę Maskvai. Galbūt.

-O-

Aplink Vilniaus Arkikatedros varpinę jau kalė pastolius: liepta kryžių pakeisti raudona žvaigžde. Vietoje Trijų kryžių skulptoriui Mikenai užsakyta pastatyti moters skulptūrą su balandžiu rankoje. Ateis diena, kada bus nuplėsti lietuviški Vyčiai nuo

tilto per Vilnelę. Įsakymas griuvėsiais paverė Vilniaus koplyčias. Kiek daug dar bus panašių įsakymų.

Buvo šventos tautos vietos - liko tik brangi atmintis. Buvo viršininkai, pirmininkai, sekretoriai - liko tylieji pensininkai. Jie maloniai mane priimdavo spec. butuose, visada šypsodavosi. Dažnai matydavau ant stalo gulinčią "Pravdą". Jubiliejinės juostos, kažkada puošusios jų krūtines, ir šiandien pakabintos matomoje vietoje.

Atsisveikinant dažnai girdėdavau: "Mes nekalti - toks metas buvo: vykdėme, kas įsakyta".

O vakarais prie sugriautų Vilniaus Kalvarijų liekanų dažnai regiu klūpančias moteris. Kaip aš norėčiau, kad jos savo maldose prisimintų vaikus. Tegul nors jų gyvenimas žmonių širdyse nepalieka neišgydomų randų.

Algis Petrulis GK

IŠ VISUR

Nekaltai Pradėtosios Marijos Seserų Vienuolyne (Putname) išrinkta nauja Šiaurės Amerikos provincijos vyresnioji ketverių metų kadencijai (1996 - 2000) Sesuo M. Paulė Savickaitė, iki šiol dirbusi Montrealyje. Į vadovybę taip pat išrinktos Sesuo M. Bernadeta Matukaitė - pavaduotoja ir pirmoji patarėja; Sesuo Teresė Mieczkowski - antroji patarėja; Sesuo Teresė Lukaitė - trečioji patarėja.

Karolis Žukauskas, turintis du bakalauro laipsnius (psichologijos ir anglistikos), baigęs Illinois universitetą, buvo Austrijos švietimo ministerijos ir Fulbright komisijos parinktas darbuotis Austrijos mokyklose anglų kalbos mokytoju asistentu - ekspertu. Karolis yra baigęs Pedagoginį lituanistikos institutą ir įgijęs kvalifikaciją dėstyti lituanistinėse mokyklose. Lituanistikos tyrimo ir studijų centre redagavęs anglų kalba leidžiamų knygų tekstus. Sugebėjimai ne tik anglų, bet ir lietuvių kalboje bei europinės kultūros pažinimas jį išskyrė iš didelio skaičiaus JAV studentų, siekusių gauti šį idomų darbą Austrijoje.

Dr. Vytautas Berenis, kultūros istorikas, jau kelis mėnesius studijuoja George Washington universitete, Washington, D.C. Jis naudojasi keturių mėnesių MacArthur fondo stipendija vykdyti tyrinėjimus tema "Valstybiniai santykiai XX a. 7-8 dešimtme. Lietuvoje ir Vakarų požiūris". Šiai temai dabar duomenų ieško LTSC rinkiniuose Chicagoje. Dr. Berenis yra kultūros istorijos skyriaus vedėjas Lietuvos Kultūros ir meno institute Vilniuje.

Chicagos skautų ir skaučių savaitgalinė iškyla - "Jamboree '96", š. m. birželio 7-9 d. vyksta dr. Leono ir Irenos Kraučeliūnų ūkyje, Lemont, IL. Skautai ir skautės nakvos dvi naktis, jaunesnieji skautai vieną naktį.

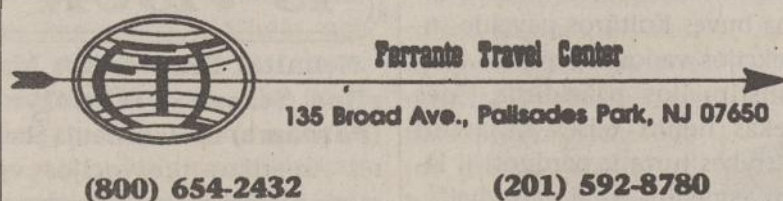
Šv. Mišios, prašant Dievo, kad Šv. Kazimiero kongregacijos įsteigėja Motina Marija Kaupaitė būtų paskelbta palaimintąja, aukotos šeštadienį, birželio 1 d., 9:30 val. r., motiniškojo vienuolyno namo koplyčioje (2601 W. Marquette Rd.). Mišias aukojo svečias iš Lietuvos, jėzuitų provincijolas kun. Jonas Boruta, SJ.

Remigijus Gaška kalbėjo apie Lietuvos olimpinę perspektyvą "Saulutės" "Atviro žodžio" forume penktadienį, birželio 7 d., 7:30 v. v. Pasaulio lietuvių centro, Lemont, IL Bočių mėnėje. Išklaudytas pranešimas, kaip Lietuvos sportininkai ruošiasi šių metų Olimpiadai.

Gegužės 11 d. Chicagoje vietos lietuvių pastangomis, pasitarus su 16-osios seniūnijos seniūne ir Cook County komisieriumi, nuspręsta 56-ąją ir Clearmont gatves pavadinti "Honorary Lithuanian Youth Center Dr".

"Tėvynė" - seniausias pasaulyje lietuvių laikraštis mini 100 metų sukaktį. Laikraščio vardas, lyg aukso raidėmis parašytas, turinyje išlaikė aukso vidurį. Garsiausiais varpais skambino apie susivienijimą, kuopų veiklą, narių gyvenimą, lietuvių bėsuoselėjimą...

**MES SIŪLOME
PIGIAUSIAS KELIONES Į VILNIŲ
IŠ BET KOKIOS VIETOVĖS
AMERIKOJE AR
KANADOJE**

LIETUVA - BALTIJOS GRAŽUOLĖ

Pigiausios skrydžių kainos!

Pigiausios kainos viešbučiuose:

LIETUVA, ŠARŪNAS, VILLON ir kt.

Dar pamatysite Kopenhagą, Helsinkį, Vieną, Varšuvą

Dėl skrydžių - **prašykite ERIKĄ**

Dėl kelionių po Lietuvą ir Europą - **prašykite ROBERTĄ**

Visi klauskite apie papigintas HERITAGE

TOURS. Nuo 8 iki 15 dienų. \$1175 ir daugiau

UNIONTOURS

245 Fifth Avenue
New York, NY 10016

Tel. (212) 683-9500, 800-451-9511

FAX: (212) 683-9511

ASTAnet: <http://www.astanet.com/get?uniontrs>

*Šlaitytojai rašo
"Darbininkui"*

**Sveikinu "Darbininko" redakciją, kad
taip puikiai redaguojate laikraštį!**

Chicagoje girdėjau jau iš daugelio žmonių, kad jie dabar mieliai skaito "Darbininką", nes jis yra įdomus, kadangi jame randama išsamių straipsnių ne tik politinėmis temomis, apie kultūrinius įvykius, bet ir apie padėtį Lietuvoje yra pakankamai įdomių žinių. Ypač džiugu skaityti apie literatūrą, meną ir muziką!

Žinodama, kiek darbo ir rūpesčio reikia įdėti, kad "Darbininkas" būtų taip mieliai skaitomas visose JAV-ose, linkiu sėkmės, ištermės ir Dievo palaimos Jums, kas savaitę ruošiant vis taip įdomų "Darbininko" numerį!

Aldona Šmulskšienė
Chicago, 1996.5.19

**Apie "Darbininko" kultūrinį
puslapį / lapą**

Šįmet išdygęs pirmasai (!) kultūrinis puslapis "Darbininio" istorijoje iššaukė teigiamą šypseną. O kai kovo 8 d. Petras Palys pasiūlė tą mėnesinį priedą padvigubinti, šūktelėjau "Bravo!"

Ciniškas draugas šliukštelėjo šalto vandens ant mano pasitenkinimo. "Nieko nebus", - bambtelėjo. - "Ir tas puslapis išgaruos".

"Nesamone", - pasipiktinau jo pesimizmu. - "Tuoj įrodysiu, kad klysti!" Ir nuskubėjau į "Darbininko" redakciją.

Prieš mane laiptais aukštyn, keiksnodami, lipo du suplukę laiškanešiai. Bambėdami, jie pabėrė ant stalo du maišus svarių laiškų. Puolėme jų skaityti: visi reikalavo dviejų puslapių kultūrinio priedo! Štai pora pavyzdžių:

"Lietuva, pačią jos sąvoką ir idėją, iš numirusių prikėlė kultūra ir kultūrininkai. Lietuviškas savaitraštis be kultūrinio priedo yra prieštaravimas sau pačiam ir oksimoronas (tai nereiškia "kvailas jautis", bet "dviejų nesuderinamų sąvokų sugretinimas").

"Kaip mažai čia tepažįstame dabartinę Lietuvos kultūrą, o nors dažnai apie ją kalbame labai 'autoritetingai'. Kultūrinis lapas mums ją priartintų, atskleistų, ir taip mus suartintų su Lietuva".

"Gyvename viename pasaulio kultūros centrų ir į jį dar laikraštyje nepažvelgėme lietuviškais akimis..."

"Kaip ir praeityje, kultūra tebėra Lietuvos gyvastis, kultūrinis lapas įkvėptų laikraščiui daugiau gyvybės..."

Ir pačioje kultūrinės ekstazės viršūnėje staiga... pabudau: "Darbininke" nebuvau, / Molio sapną sapnavau".

A. Landsbergis

**Rusija pažeidė įstatymus,
mano**

Konstantinas Borovojus.

Ekonominės laisvės partijos lyderis, Rusijos Valstybės dūmos deputatas K. Borovojus gegužės 12 d. pakvietęs Lietuvos Seimo narius Algirdą Endriukaitį, Algirdą Patacką, Romualdą Ozolą ir Juozą Dringelį apsilankyti Rusijos Valstybės dūmoje, mano, jog Rusija, atsisakydama išduoti vizas Lietuvos parlamentarams, "pažeidė įstatymus".

Rusijos užsienio reikalų ministerija komentarų nepateikė.

AGEP

Jeigu Jus domina naujausi įvykiai Amerikoje ir Lietuvoje, užsisakykite **DARBININKĄ**. Šis laikraštis tikrai neapvils Jūsų. Jau 80 metų Amerikos lietuviai skaito **DARBININKĄ**. Skaitykite **DARBININKĄ** ir pasiūlykite savo draugams.

**DEXTER PARK
PHARMACY**
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N. Y. 11421
WE DELIVER
Tel.: 296-4130

Gatvės muzikantai Vilniuje.

V. Kapočiaus nuotr.

WARTA

TRAVEL & SHIPPING AGENCY

536 Westfield Avenue & Elmora Elizabeth, NJ 07208
Telephone (908) 527-1000 FAX: (908) 527-1122

Garantuotas, greitas ir saugus siuntinių pristatymas

NUO DURŲ IKI DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 5 - 6 savaites
į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ
Greitai ir saugiai Jūsų siuntiniai pristatomi
gavėjams asmeniškai į namus po visą Lietuvą.
Visi siuntiniai apdraudžiami. Mūsų nėra
Minimalus mokestis už persiuntimą yra 20 dol.

We deliver to

BALTIC STATES, POLAND, SLOVAKIA, BELARUS,
UKRAINE, MOLDOVA, RUSSIA and CENTRAL ASIA.

atlanta IE, Inc.

800 - 775 - SEND ▼ 914 - 258 - 5133

Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų
į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ.

JUNE PICK UP

06/08 SAT	BROOKLYN, NY	12 1 PM
06/11 TUES	NEW BRITAIN, CT	11-12 Noon
06/11 TUES	NEW HAVEN, CT	2-3 PM
06/11 TUES	WATERBURY, CT	4-5 PM
06/14 FRI	PHILADELPHIA, PA	11-12 Noon
06/15 SAT	KEARNY, NJ	11-12 Noon
06/15 SAT	PATERSON, NJ	1-2 PM
06/20 THU	NEWARK, NJ	11-12 Noon
06/21 FRI	BROOKLYN, NY	12-1 PM
06/25 TUES	NEW BRITAIN, CT	11-12 Noon
06/25 TUES	NEW HAVEN, CT	2-3 PM
06/25 TUES	WATERBURY, CT	4-5 PM
06/27 THU	PHILADELPHIA, PA	11-12 Noon
06/27 THU	BALTIMORE, MD	4-5 PM
06/28 FRI	KEARNY, NJ	11-12 Noon
06/28 FRI	PATERSON, NJ	1-2 PM

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$799 r.t.

One way to Vilnius \$530

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211
New York, NY 10107
Tel.: (212) 541-5707

**VILTIS
(HOPE)**

LITHUANIAN RELIEF PARCEL SERVICE, Inc.
368 West Broadway, Boston, MA 02127
TEL.: (617) 269-4455

**TIESIOGINIAI SIUNTINIAI
IŠ BOSTONO Į LIETUVĄ**

BIRŽELIO mėn. siuntinius paimsime šiose vietovėse:

CAPE COD, MA	birželio 12	3:30 - 5:00 v. p.p.
BROCKTON, MA	birželio 13	4:00 - 6:00 v. p.p.
LOWELL, MA	birželio 14	12:00 - 1:00 v. p.p.
LAWRENCE, MA	birželio 14	2:00 - 3:00 v. p.p.
NASHUA, NH	birželio 14	4:00 - 5:00 v. p.p.
WORCESTER, MA	birželio 15	11:00 - 3:00 v. p.p.
WATERBURY, CT	birželio 15	9:30 - 11:00 v. ryto
NEW BRITAIN, CT	birželio 15	11:30 - 12:30 v. p.p.
HARTFORD, CT	birželio 15	1:00 - 3:00 v. p.p.
GARDNER, MA	birželio 17	4:00 - 6:00 v. p.p.
KENNEBUNKPORT, ME	birželio 18	11:00 - 12:00 v. p.p.
PUTNAM, CT	birželio 19	1:00 - 2:30 v. p.p.
PROVIDENCE, RI	birželio 19	4:00 - 6:00 v. p.p.
ALBANY, NY -	birželio 20	7:00 - 8:00 v. vakaro
SCHENECTADY, NY	birželio 20	7:00 - 8:00 v. vakaro
BINGHAMPTON, NY	birželio 21	9:00 - 10:00 v. ryto
SCRANTON, PA	birželio 21	12:00 - 1:00 v. p.p.
FRACKVILLE, PA	birželio 21	3:00 - 5:00 v. p.p.
BROOKLYN, NY	birželio 22	12:00 - 4:00 v. p.p.
BRIDGEPORT, CT	birželio 22	6:00 - 7:00 v. vakaro
NORWOOD, MA	birželio 24	6:00 - 7:00 v. vakaro

Dėl pinigų pervedimo, dėl Air Cargo siuntinių ir
kitokios informacijos prašome teirautis telefonu:

(617) 269 - 4455

Grupėms ir pavieniams
pigiausios kelionės šią vasarą į

LIETUVĄ

14 dienų Grand Tour of Lithuania \$2,144

9 dienų Lithuanian Economy Tour 1,499

10 dienų Baltic Capital Tour 2,099

ir kitos.

Galima užsakyti kelionę, viešbučius ir t.t. ar vien tik
skrydžius papigintomis kainomis iš visų JAV miestų.

VYTIS TRAVEL

40 - 24 235 St.
Douglaston, NY 11363
Tel. 718 - 423 - 6161
1-800-77-VYTIS

Lietuviai esame visi -
Lietuvių Fonde ar esi?

**14911 127th Street
Lemont, IL 60439
Tel.: (708) 257-1616
Fax.: (708) 257-1647**

LIETUVIŲ FONDAS LITHUANIAN FOUNDATION

Santrumpos: atm., ln. = atminimo įnašas, pavardė po dvitaškio = aukotojas, jm. = įmokėjo, asm. = asmuo, suma po pavardės = įnašų iš viso.

1996 m. kovo mėn.

3 x \$10 - Kizys dr. Juozas, \$1,230; Kutra Rūta, \$110; Putrius Petras atm., \$210.

3 x \$20 - Naujokaitis Mykolas ir Elena (mirusi), \$650; Noreikienė Marija, \$540; Žilionis Juozas ir Ona, \$1,120.

4 x \$25 - Bublys Algimantas V., \$165; Mikuckis Feliksas (miręs) ir Erozina, \$130; Mitinienė Ona atm. jn.: Mitinas Kostas, \$275; Pikelis Eduardas atm. jn.: Pikelis Victoria, \$225.

1 x \$30 - Venclova Tomas, \$585.

1 x \$45 - Baluta Pranas atm. jn.: Baluta Bronė, \$500.

5 x \$50 - Gaška Emilija ir Antanas (miręs), \$1,250; Laniauskas Rimantas J., \$150; Razma dr. Edis ir Kristina, \$900; Variakojis Petras ir dr. Daina, \$300; Varneckas Vitalis atm. jn.: Pellett Judy, \$200.

1 x \$75 - Daigirdas Andrius (miręs) ir Eugenija, \$300.

1 x \$85 - Barauskienė dr. Valerija atm. jn.: Černis Izolda ir Kęstutis \$50 ir 2 kt. atm., \$85.

20 x \$100 - Augus Victor ir Marcella, \$800; Balbatas Jonas, \$1,250; Brizgys Petras ir Emilija, \$700; Čizikas Balys atm. jn.: Čizikaitė Bronė, \$4,050; Genys Petras ir Vilhelmina atm. jn.: Poškus Nijolė, \$835; Oksas Leonas atm.: Oksas Izabelė, \$2,000; Jasinevičius Vytautas ir Elena, \$200; Kronas Romualdas ir Baniūtė, \$300; Kwedar dr. Edward, \$500; Leugoud Edward, \$4,594.40; Norvila Kostas A., \$600; Mažiulis Antanas ir Ona atm. jn.: Mažiulis Antanas, \$505; Pačkauskienė Leokadija, \$500; Petrulis Stasys ir Ona, \$200; Račkauskas Pranas ir Eugenija, \$400; Sealey prof. Raphael, \$1,800; Šimkus Aleksandras (miręs) ir Bronė, \$1,300; X, \$2,600; Union Pier Lietuvių Draugija, \$1,300; Urbutis Algimantas ir Dalia, \$450.

2 x \$150 - Gary Simon P. ir Betty L., \$750; Minelga Antanas ir Aldona, \$1,000.

5 x \$200 - Aukštuolis Andrius ir Anastazija atm. jn.: Dainienė Ona, \$200; Baltutis Vytautas atm.: Baltutis Ona, \$2,400; Dovydaitis Vincas ir Janina, \$410; Gauronskas Petras, \$3,200; Kašuba Angelė, 10 mirties metinių progą: Binder Walter ir Rima \$2,800.

1 x \$300 - Bertašius msgr. Antanas, \$3,000.

1 x \$400 - Šešplaukis dr. Alfonsas, \$1,000.

1 x \$1,000 - Didžiulienė Kazimiera atm. jn.: Didžiulis Vytautas ir Jadvyga, \$14,000.

1 x \$4,000 - Baras Stasys ir Elena, Stipendijų Fondas: Kisieliūs dr. Tomas ir Rita, \$14,000.

Iš viso \$9,675.00

1996 m. balandžio mėn.

2 x \$50 - Keblinskas Algirdas P., \$1,000; Lukas Juozas ir Barbara, \$950.

1 x \$75 - Venclova Elena atm. jn.: Hoepfner Sigita, \$100.

4 x \$100 - Burba Kostas ir Donata, \$400; Veillon-Landsbergytė Irena, \$1,300; Muliolis Algirdas ir Amanda, \$900; Vaikutis Vytautas ir Stefa, \$700.

1 x \$200 - Brinkis Petras Vaclovas atm. jn.: Brinkis dr. Z., \$500.

1 x \$250 - Sakauskas Antanas atm. jn.: Sakis Raymond \$110, Šimoliūnas Saulius ir Dalia \$50, Šaulys Marija \$40, Sampson Francis ir Nancy \$25, Sherman James ir Jennifer \$25, \$250.

1 x \$3,000 - Žitkus Pranas ir Janina atm. jn.: Bartkus Eugenijus, \$5,150.

Iš viso \$4,025.00

Lietuvių Fondo pagrindiniam kapitalui gauta aukų iki 1996.IV.30 - 8,294,424 dol. Gautomis palūkanomis parėmė lietuvišką švietimą, meną, kultūrą ir jaunimą 4,091,621 dol. Palikimais gauta 3,953,742 dol.

Sudarykime testamentus ir bent dalį turto palikime Lietuvių Fondui: LITHUANIAN FOUNDATION, INC., A NOT-FOR-PROFIT TAX EXEMPT ILLINOIS CORPORATION.

Visi remkime Lietuvių Fondą, nes Lietuvių Fondas remia lietuvybę.

DR. KAZIO GRINIAUS FONDAS

DR. KAZIO GRINIAUS FONDAS, ĮVERTINDAMAS JONO DAUGĖLOS

Ilgametį žurnalistinį darbą, kuriuo jis kėlė, parodė lietuvių visuomenei lietuvių tautos laisvės, nepriklausomybės, demokratijos, humanizmo bei kultūrinių reikalų siekimus ir pasiekimus, - **nutarė**: paskelbti lietuvių visuomenei dr. Kazio Griniaus Fondo įvertinimą ir atžymėjimą Jono Daugėlos žurnalistinio darbo, kartu jam paskiriant ir simbolinį \$1000.00 kaip šio įvertinimo priedą.

Mečislovas Mackevičius,

Dr. Kazio Griniaus Fondo pirmininkas

Chicago, 1996 m. gegužės 8 d.

Vasaros stovykla Lietuvoje

JAV LB Švietimo taryba gavo kvietimą iš Regioninių problemų ir tautinių mažumų departamentato atstovo Audrio Antanaičio, kuris kaip ir anksčiau kviečia JAV jaunimą praleisti vasaros atostogas ATGAJOS stovykloje.

Stovykla prasidės liepos 15 d. ir baigsis rugpjūčio 4 d. Klaipėdoje, Giruliuose (prie Baltijos jūros). Vaikų amžius nuo 10 iki 17

"Darbininko" redakcijoje Jus galite nusipirkti lietuvių-anglų kalbų žodyną. Tai puiki dovana besimokantiems anglų kalbą.

metų. Programoje numatytos ekskursijos po Žemaitiją, pajūri, viktorinos, šventės, žaidimai. Pagrindinis stovyklos tikslas - supažindinti jaunimą su istorine Tėvyne, pramokti lietuvių kalbos. Kaina vienam vaiku - 250 JAV dol.

Vykstantiems į stovyklą vaikams būtina turėti sveikatos pažymėjimą. Norintys stovyklauti ATGAJOS stovykloje registruojasi JAV LB Švietimo taryboje (kreiptis į Reginą Kučienę), 13648 Kickapoo Trail, Lockport, IL 60441-8680. Tel. ir fax: (708) 301-6410.

Philadelphijos BALF'o skyriaus veikla

Gausus Balfio talkininkų būrys. Centre - Philadelphijos Balfio skyriaus direktorius J. Majauskas.

Philadelphijos BALF'o skyrius jau 6 metai kaip siunčia į mūsų tėvynę labai didelę paramą varstantiems mūsų tautiečiams per Politinių Kalinių ir Tremtinių Sąjungą.

Iš viso 18 talpintuvų buvo pasiūsta per 6 metus į Kauną, Panevėžį ir Vilnių. Šiais metais pirmas 40 pėdų pilnas talpintuvų pasiekė Kauną prieš Šv. Velykas. Gegužės 10 dieną trys 40 pėdų talpintuvai su 2,255 siuntiniais keliauja ir vėl į Vilnių. Šie 3 talpintuvai sveria 93,000 svarų. 950 siuntinių šiuose trijuose talpintuvuose yra skirti tremtiniams.

Gal kyla klausimas kaip Philadelphijos BALF'o skyrius sugeba ir gali pripildyti 18 talpintuvų ir iš kur gauna avalynę, drabužius, kompiuterius, ortopedinius reikmenis, invalidų kėdutes (wheel chairs), maistą, vaistus ir labai brangius žaislus?

Mieli "Darbininko" skaitytojai, atsakysime jums į šį klausimą. Philadelphijos apylinkėje gyvena didelis skaičius labai dosnių lietuvių kilmės žmonių ir ne lietuvių, kurie myli savo artimą. Per šešerius metus patyrėme, kad daugiausia mūsų siuntas remia angelai, gyvenantys tarp mūsų. Tokių angelų surado BALF'o skyriaus direktorius Juozas Majauskas, dirbdamas Tyco Toys, Inc. Šioje garsioje žaislų bendrovėje dirba 400 darbininkų. Sužinojome, kad tik 3 moterys yra lietuvių kilmės iš visų šių žmonių. Tyco Toys, Inc. dar-

buotojai taip pamilo Lietuvą, kad su jų pagalba ir geromis širdimis BALF'o siuntos tapo milžiniškos.

Gauname iš Tyco Toys, Inc., nemokamai net sunkvežimius, su kuriais yra pristatomi siuntiniai į Šv. Andriejaus parapijos salę iš New Jersey. Viena moteris, ne lietuvė, dirbanti Tyco Toys, Inc., krauna ir vairuoja šiuos sunkvežimius.

Angelų gyvena ir New Jersey. Tai ponai Antanas ir Žibutė Masaičiai, kurie Balfui padeda jau 6 metus ir taip daug, kad trūksta žodžių apie jų pakavimo ir krovimo siuntinių darbus aprašyti. Ypatingai daug darbo ir energijos paaukvoja ponai Žibutė. Ji rašo ir tvarko visus sąrašus. Jų namas tampa BALF'o siuntinių sandėliu kas metai. Be ponų Masaičių pagalbos siuntos į Lietuvą neįvyktų.

Dar vienas angelas, dirbantis ir šelpiantis Lietuvos katalikiškas mokyklas (500 siuntinių), jau dvejus metus gyvena irgi New Jersey. Tai dr. Rožė Šomkaitė. Ši darbšti moteris gauna daiktų iš visur. Ji siuntinius pakuoja, krauna ir su pagalba pristato į Philadelphiją. Daug prisideda ir su finansine parama dėl talpintuvų persiuntimo. Visus siuntinių sąrašus gerai tvarko ir pristato. Sąrašų sudarymas reikalauja daug laiko. Reikėtų parašyti ilgą ir įdomų straipsnį į lietuvišką spaudą tik apie dr. R. Šomkaitę. Jos pasiaukojanti meilė Lietuvos mokykloms, daugiavaikėms šeimoms ir tremtiniams yra be-

galinė.

Šv. Jurgio ir Šv. Kazimiero parapijose irgi turime angelų. Jie dirba per BALF'o valdybos nares. Tai Šv. Jurgio parapijos klebonas kun. J. Anderionis, kuriam padeda panelė H. Sarcewicz, dirbanti BALF'o valdyboje. Ponia Carol Kaulinis - dar kitas angelas, atstovaujantis Šv. Kazimiero parapijai puikiai ir taip energingai, kad gražesnio pavyzdžio niekur nerasime.

Lietuvos Vyčiai dirba su Philadelphijos BALF'o skyrium aukodami siuntinius ir finansinę paramą.

Negalime pamiršti ir American Lithuanian Club of Whiting, NJ. Šie asmenys ne tik aukoja per šimtą siuntinių jau 2 metai, bet taip pat paremia BALF'o veiklą finansine parama kas metai. Šie 75 Klubu nariai yra pensininkai ir dauguma jų yra lietuvių kilmės.

Šiais metais pirmą kartą prie Philadelphijos BALF'o talpintuvų prisidėjo Washingtono BALF'o skyrius. Jie atvežė 100 siuntinių ir aukomis parėmė siuntas. Direktorė E. Vodopolienė minėjo, kad siuntiniuose yra knygos bibliotekoms, drabužiai, maistas, Washingtono Ambasados archyvų knygos ir brangūs ortopediniai reikmenys. Abu BALF'o skyriai smarkiai kartu dirbo ir tikimės, kad ateityje vėl vieningai dirbsime dėl Lietuvos.

Dr. Gintarė Akerly ir ponai Stasė Bendžienė paaukėjo daug vaistų ligoninėms ir tremtiniams.

Philadelphijos BALF'o skyriui

teko sumokėti iš savo išdo dviejų talpintuvų transportaciją (\$10,400). Esame labai dėkingi Mercy Lift, pirmininkui Jurgiui Lendraičiui, kuris ir vėl padengė 2 talpintuvų transportacijos mokesčius.

Philadelphijos BALF'o skyriaus veikla yra plati, energinga ir sumani. Ne tik siunčiame talpintuvus į tėvynę, bet šelpiame finansine parama: "Darbininką", Philadelphijos Lietuvių Bendruomenės radijo programą, 5 aklius ir silpnaregius studentus iš Lietuvos ir du mokytojus, kurie stažavosi Philadelphijos Overbrook Aklųjų Mokykloje, atvykusius mokytojus iš Lietuvos, Deborah ligo-ninėje gydančius vaikučius iš Lietuvos. Šv. Andriejaus parapijos kun. T. Burkauskui įteikėme paramą ir į Centro Valdybą pasiuntėme per šešerius metus \$36,000.

Nepamirštame ir tremtinių, kurie išdalina siuntinius Lietuvoje. Pasiunčiame jiems finansinę paramą ir dovanų siuntiniuose jų vadovams.

Šiais metais su auka pagelbėjome kun. Alionidui Budriui ir jo atsikuriančiai bažnyčiai Žygaičiuose, Lietuvoje.

Philadelphijos BALF'o valdybos nariai ne tik sąžiningai ir labai pasišventusiai dirba, bet aukoja daugybę siuntinių siuntoms.

Valdybai labai daug padeda Gema Kreivėnaitė. Gema nepriklauso Valdybai, bet darbuočia dirba su BALF'u 6 metus.

Gausus būrys Philadelphijos apylinkės vyrų, pradedant jauniausiuoju, 7 metų berniuku Vincuku Kauliniu, taip pat daugelis studentų ir garbaus amžiaus pensininkų pakrauna kas metai milžiniškas siuntas. Vyrai aukoja savo laisvą laiką, kiti net atostogą, studentai praleidžia pamokas tą dieną, kada talpintuvai kraunami. Dirba iš visos širdies ir su meile Lietuvai.

Taigi Philadelphijos BALF'o skyriaus veikla yra kol kas labai sėkminga ir tikimės, kad ir toliau taip bus.

Mūsų darbai, dovanos ir pasiaukojimas gal sukels viltį, moralinę bei materialinę pagalbą ir truputį palengvins Lietuvos tremtinių sunkų gyvenimą.

Marija Majauskienė,

Philadelp. BALF'o sekretorė

mis, šitokios autoriaus nuodėmės ne itin rūpėjo. Kazio Jankausko proza jam buvo patraukli savo ypatingu autentiškumu. Tekste skleidėsi ne vien tiesios alkis, bet ir paties autoriaus sudėtinga asmenybė. Tai - retas mūsų prozininkų talentas: iširtipti tekste ir išlikti pačiam savimi. Jaunatviškas romantizmas vėliau transformavosi į šiuolaikinį dokumentinį pasakojimą, kurio vertikalė - gal tik grožiniame tekste mums įprastas kategorinis imperatyvas, labai reiklus moralinis ir politinis konkrečių istorinių figūrų, netgi gyvų mūsų kultūros ir literatūros žmonių vertinimas. Ar nebūdavo jis kartais per skaudus? Galbūt. Toji kieta, anot Vytauto Kubilius, "ligerius perėjusio žmogaus ranka, nepripažįstanti jokios idealizacijos, įprastos lietuvių memuaristikoje", paliko mums, skaitytojams, jankauskišką dekalogą: ne nuo kalno rodoma, bet aiškų, šiek tiek nervingą ir todėl šiek tiek paslaptinę, nesutelpantį į mums įprastą grožinę erdvę. Tačiau tas dekalogas šviečia.

Tegu jis šviečia. Amžinai ar laikinai - ne itin svarbu. Svarbu, kad šitaip velionis iš mirusiųjų namų galį pratesti draugystę su tais, kuriuos mylėjo ir kuriems rašė.

Vytautas Martinkus

in memoriam

Atsisveikinant su Kaziu Jankausku

(1906.XI.24 - 1996.V.1)

Anot Maironio, *"vėl skamba ir žvanga, gaudžia varpai, vėl paviliojo žmogų kapai"*. Vėl reikia atsisveikinti.

Atsisveikindamas kai ką prisimeni.

Prisimenu pirmąjį susitikimą su Kaziu Jankausku. Buvau geltonsnapis, nė trisdešimties neperžengęs, o jis - jau įpusėjęs savo septintąjį kryželį. Žaliakalnis, jo bute, buvo tvarkinga ir jauku. Šeimininkės, rašytojo žmonos Aleksandros-Olės, pasirūpinta, kad svečiui nieko netrūktų. Vaišinėmės trauktine, kava ir kalbėjomės. Pats šeimininkas iš pradžių man atrodė nerangus, lyg ir ko besivaržantis, lyg ir svetimas savo namuose. Taip buvo, kol Kazys Jankauskas prabilo, kol jis pradėjo pasakoti apie savo gulagus, kol ėmė plaštaka tapšnoti sofos apmušalus, sakydamas, kad čia, dežėje patalynei, yra sukrauti jo rankraščiai ir kad jis, kaip ir Dostojevskis, galbūt kada nors parašys savuosius "Užrašus iš mirusiųjų namų".

Mat, paaiškino, lageris, kuriame jis buvo, atrodė kaip ir anas, kuriame buvo uždarytas rusų rašytojas. Šitaip kalbėjomės seniai - "brežneviniais" laikais. Tą pačią mintį - apie Dostojevskio ir jo, Kazio Jankausko, lagerių panašumą - vėliau

užtikau dokumentinėje beletistinėje jo knygoje "Ne pirmas kartas". Matyt, tai būta neatsitiktinio palyginimo. Šiandien, atsisveikindamas su velioniu, negalėčiau aiškiai atsakyti, nes išleist tokių užrašų jis neišleido (išskyrus ketelį skirsnį jau minėtoje knygoje), o kas liko jo rašomojo stalo stalčiuose ar dėžėse patalynei, dar nežinau.

Tačiau žinau, kad visa Kazio Jankausko proza yra apie jo sielos namus. Gyvųjų namus. Apie tokius namus jis rašė visur ir visada, tai buvo jo likimas. Rašyti - būti gyvam. Rašyti - būti laisvam. Romantinės laisvės filosofija buvo jo literatūrinė filosofija.

Tad atsisveikiname su Kaziu Jankausku, romantikos šaukliu iš dulkėtos ir triukšmingos, rasta ir akmens anglimis užverstos, tepalais ir kraujais apšlakstytos geležinkelio stoties. Tos stoties vardas - Šiauliai, Kaunas, visa Lietuva. Beveik 90 metų joje Kazio Jankausko išbūta. Čia stovėta vaiko, akimis sekdavusio pro šalį dundančius traukinius, čia stovėta jauno geležinkelininko, studento ir literato, pirmųjų knygų "Dulkiniai batai", "Jaunystė prie traukinio", "Vieškelyje plytų

vežimai" ir "Žygyje" autoriaus, čia eita "Varpu" almanacho redaktoriaus, grožinės literatūros leidyklos vertimų redakcijos vedėjo, čia būta gulago miškų kirtėjo ir - pagaliau - memuarinės, prieštaringos, bet labai autentiškos prozos darbininko, išlaikiusio plunksną net senatvės ir ligų akivaizdoje. Čia gimė savitas, jankauskiškas, pasaulis. Jo nesusapainiosu su kitais mūsų literatūrinės padangės šviesuliais.

Iš biografinių nuotrupų Kazys Jankauskas savo impresyvia plunksna kūrė laisvės salas, kūrė laisvės debesis, pilnus melancholiškos ramybės ir keistos fantastinės realybės. Debesys plaukė viršum geležinkelio bėgių į visas keturias pasaulio šalis, plaukė Viešpaties linkui, o salas skalavo po geležinkelio pabėgiais beprasiverianti prievartos, išdavystės ir kitokių nuodėmių jūra. Tos debesis, to salyno valdovas - inteligentas su darbininko rankom, autoriaus aliter ego, jo turtas - nebent giedra nuotaika, o šiaip - apiplėšęs, alkanas, pagal širdies įstatymą gyvenantis žmogus.

Literatūros kritikai Kazio Jankausko prozai turėjo priekaištų dėl pernelyg užsitiesiančių dialogų, filosofinių digresijų ar retsykiais išnykstančios potekstės. Skaitytojui, kuris tekstą matė literatūrologinių interesų nesugadintomis aki-

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: 103517.1071@compuserve.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Vysk. Paulius A. Baltakis, OFM, birželio 11 d. išskrenda į Lietuvą. Iš ten aplankys Latvija, Estiją, Baltarusiją, Suvalkų Trikampį ir Karaliaučiaus kraštą. Į Ameriką grįžta liepos 31 d.

Rasa Bičiūnaitė birželio 7 d. bakalauro laipsniu baigia Technologijos Institutą Bostone - MIT. Studijavo aeronautiką. Jos tėvai - Vincė (Juškaitė) ir Remigijus Bičiūnai gyvena Washingtono valstijoje. Rasa yra anūkė Elenos Juškienės, kuri gyvena Smithtown, LI, NY. Į Rasos mokslo užbaigimo iškilmes iš New Yorko vyksta plati giminė.

New Yorko valstijoje padidintos baudos cigarečių pardavėjams, kurie jas parduoda jaunuoliams iki 18 metų. Dabar pardavėjai baudžiami ir baudomis, ir tabako pardavinėjimo licenzijos atėmimu.

Jubiliejinė šventė
Apreiškimo parapijoje
Š. m. gegužės 19 d. Apreiškimo parapijiečiai Elenutė ir Jurgis Tumasoniai šventė vedybinio gyvenimo 50-ties metų jubiliejų.

Bažnyčios didysis altorius buvo išpuoštas gėlėmis. Bažnyčios dešinėje pusėje keletas pirmųjų suolų buvo užimti jubiliatu, jų dukteriu, žentui, anūkui ir kitų gimičių. Jų tarpe buvo Elenutės sesuo Evelyn su šeima ir sesuo vienuolė Uršana, dominikonė. Iškilmingas mišias altorius buvęs klebonas kun. Jonas Pakalniškis ir vikaras kun. Danielius Jankevičius. Pasakęs pamokslą, kun. Pakalniškis gražiai pasveikino jubiliatu, o šiemis atėjus prie altoriaus, suteikė tai progai pritaikyti palaiminimą. Kun. D. Jankevičius parodė ir perskaitė iš Šv. Tėvo gautą palaiminimą, kuri išrūpino Elenutės sesutė, sesuo Urbana.

RELIGINĖS ŠALPOS METINIS SUSIRINKIMAS
Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos metinis susirinkimas įvyko 1996 m. gegužės 27 d. Nekalto Prasidėjimo seserų vienuolyne Putnam, CT.

Susirinkimą 11 val. atidarė LKRŠ Tarybos pirmininkas vysk. Paulius Baltakis, OFM, malda. Susirinkimui praversti pakvietė kun. Albertą Kontautą, sekretoriauti kun. dr. Voldemarą Cukurą.

Savo apžvalginiame pranešime vysk. Paulius pabrėžė, kad paskutiniaisiais metais Religinei Šalpai mažiau beuokojama todėl, kad Religinė Šalpa nebėra vieninga šalpos organizacija Amerikoje, kad žmonės, kurie aukodavo Lietuvai per Šalpą, dabar duoda savo aukas ir per kitas šelpimo įstaigas. Vyskupas iškėlė klausimą, kad, šalia telkiamos pagalbos Lietuvai, reikėtų kreipti dėmesį ir į kitus už Lietuvos ribų gyvenančius ir pagalbos reikalingus lietuvius, kaip Sibire, Karaliaučiaus krašte ir kt.

Po pietų pertraukos išdininkas tėv. Pranciškus Giedgaudas, OFM nušvietė bendrą Šalpos piniginę būklę, nurodydamas, kur Šalpos pinigai yra investuoti ir kaip jais galima naudotis. Išdininkas paminėjo, kad nors smulkesnės aukos yra sumažėjusios, tačiau atsiranda aukotojų, kurie stambesnėmis aukomis remia kurią nors LKRŠ specialią paskirtį.

Reikalų vedėja Vida Jankauskienė savo išsamiaame pranešime nušvietė, kiek buvo pasiekta,

Jubilatai E. ir J. Tumasoniai yra uolūs parapijiečiai ir veiklūs Vyčių 41-mos kuopos nariai. Juos pagerbė ir parapijos choras, mišių metu giedodamas gražias giesmes. Po mišių galinagai nuskambėjo visų sugiedota "Ilgiausių ir laimingų metų".

Po mišių visa šeima ir abu kunigai nuvyko į restoraną, kur kun. J. Pakalniškis palaimino valgius. Visi susirinkusieji gražiai praleido sekmadienio popietę.

Telydi jubiliatu Dievo palaima ir tolimesniame jų gyvenime. Linkime jiems laimingai sulaukti 75-to vedybinio gyvenimo jubiliejaus.

O. Barauskienė

Lina Penikaitė - olimpinės ugnies bėgikė - palydovė

"Newsday" laikraštis š. m. gegužės 16 d. sporto skyriuje įdėjo ilgesnį aprašymą su fotografija apie aštuoniolikmetę Liną Penikaitę iš Long Island, NY. Lina buvo parinkta kaip viena iš palydovių bėgikų, kai per New Yorką bus nešama Olimpinių ugnis į Atlantą, GA, kur vyks Olimpinių žaidynės.

Lina bėgs 5 km distanciją birželio 17 d. Straipsnyje dar aprašomi Linos pasiekimai bėgime su kliūtimis, minimas jos aukštas mokslo lygis Our Lady of Mercy Akademijoje. Ji senokai domisi Olimpiniiais žaidimais, o ypatingai džiūgavo, kai Lietuva 1992 m. Barcelonoje laimėjo bronzos medalį krepšinyje, o R. Ubaratas laimėjo aukso medalį disko metime. Laikraštyje minima, kad Linos abu tėvai - Vida ir Romas Penikai yra gimę Lietuvoje, o New Yorke jie aktyvūs lietuviškame gyvenime; Lina priklausanči lietuvių tautinių šokių grupei.

vykdant ketverių metų planą, kuris susideda iš visos eilės užsimojimų, pav.: kaip padėti atkurti katalikišką švietimą, teikti pagalbą vargan patekusiems, puoselėti krikščionišką kultūrą, stiprinti Katalikų Bažnyčios institucijas, organizacijas ir sam būrius, informuoti Vakarų pasaulį ir užsienio lietuvius.

Dr. Rožė Šomkaitė pranešė kas atlikta AD HOC komiteto, kuris buvo sukurtas prie Religinės Šalpos, kad pagelbėtų Lietuvoje atsiurčiančioms katalikiškoms mokykloms įsigyti mokslo priemonių, padėti mokykloms pavalgydinti vaikučius.

Kun. Edmundas Putrimas, gyvenęs Kanadoje, nušvietė apie jo įsteigtą ir vadovaujamą dvasinės pagalbos jaunimui centrą Klaipėdoje, kurio tikslas yra paruošti vadus katalikiškai veiklai. Centrą remia Kanados valdžia. Jame dėsto Klaipėdos universiteto kviesti specialistai, o Kretingos Šv. Antano instituto studentai atlieka praktikos darbus. Centro administracijoje dirba apie 11 laisvanorių tarnautojų, iš kurių trys pilną laiką.

Pabaigoje įvyko Direktorių Tarybos narių rinkimai. Perrinkti: kun. Edm. Putrimas ir Loretą Stukienė. Naujai išrinkti: kun. kleb. Vyt. Palubinskas, prel. Pr. Bulovas ir Kun. Vl. Jaskevičius.

Uždarius susirinkimą, Direktorių Taryba su naujai išrinktais nariais turėjo savo posėdį. Metiniame Šalpos susirinkime, šalia vyskupo, dalyvavo devyni kunigai, sesuo Ignė Marijošiūtė ir dvylika pasauliečių. **F.F.**

"Politinę ateitį pranašauti labai pavojinga"

(atkelta iš 3 psl.)

dimu Kongresas rekomendavo vyriausybei daryti daugiau negu išlaikyti "okupacijos nepripažinimo principą".

Dabar išeivija vėl turi pereiti į politinę ofenzivą. Ir tai jau daroma. Vėl privačios iniciatyvos dėka (organizacijos tik kalba, bet nieko nedaro) Atstovų rūmams yra pateikta rezoliucija HCR 51, rekomenduojanti vyriausybei pradėti akciją, kad Karaliaučiaus kraštas būtų demilitarizuotas ir perduotas tarptautinei kontrolei. Šios rezoliucijos rėmėjų skaičius Kongrese auga, ir yra realių galimybių, kad Kongresas tą rezoliuciją priims.

HCR 51 Kongrese atsidarė Amerikos Baltų Laisvės lygos dėka. Naujasis lygos prezidentas Valdis Pavlovskis, buv. Latvijos gynybos ministras, neseniai lankėsi Washingtone, tarėsi su abiejų partijų lyderiais HCR 51 klausimu, o taip pat aptarė kandidatą į Amerikos prezidentus Robert Dole ir Respublikonų partijos politinės komisijos ruošiamas rezoliucijas NATO reikalui. Dole štabas priėmė V. Pavlovskio kai kurias rekomendacijas. Dole rezoliucija tikrai netrukus bus pateikta Senatui.

Rusai jau neramūs dėl HCR 51 rezoliucijos, ir turės teisintis ir gintis, kai pasirodys naujos.

Gaila, kad organizacijos nesiryžta konkrečioms uždaviniam padėti Lietuvai.

- *Kokią Lietuvos politinę partiją palaikote ir kodėl?*

- Galiu pasakyti, kad nepalaikau LDDP. Kiek žinau, išeivijoje tą partiją remia tie, kurie anksčiau Lietuvos laisvinimo veikloje nedalyvavo, labiau trukdė.

- *Ar tiesa, kad partijos likimas priklauso nuo jos pinigų?*

- Amerikoje sakoma, kad politikoje doleriai yra "motinos pienas". Tik Lietuvos politikai, puldami prie išeivijos dolerių, turėtų žiūrėti, kad tas "pienas" nebūtų

A. Žambakienės nuotr.

Juozas Kojelis

apkrėstas. Pastebėjau, kad kai kurie yra neatsargūs.

- *Lietuva ir išeivija: dvi kultūros?*

Kultūra turbūt viena, tik per pastaruosius 50 metų maitinta skirtingais syvais. Rezistencinės dvasios išeivija, gal ne visai planingai ir ištvermingai, stengėsi tautą okupacijoje aprūpinti šapokos, Ivinskio, Girmiaus, Maceinos, Brazdžionio, Aisčio, Pūkelevičiūtės, Ramono, Barono ir kitų rašytojų knygomis. Kiek tų knygų pateko Lietuvon, sunku pasakyti. Prie Lietuvių Bendruomenės buvo įkurta "Būkime Lietuvos laisvės knygnešiai" sekcija, kuri stengėsi Lietuvon vykstantiems ekskursantams išsiųsti nuvežti bent vieną dvi knygas. Turėjome Lietuvoje išleistų knygų aplankų, į kuriuos įvilkdavome išeivijoje išleistas knygas, kad lengviau apsigautų sovietų kontrolė. Specialiai Lietuvai buvo išleista mažo formato dr. Juozo Girmiaus "Tauta ir tautinė ištikimybė" knygos laidą. Ją lengviau, vežant Lietuvon, buvo galima paslėpti. Nuvežtos knygos Lietuvoje buvo dauginamos slaptose spaustuose. Jei neklystu, vienos kratos

metu sovietų saugumas Lietuvoje rado ar ne 70 egzempliorių Girmiaus padaugintos knygos.

Turūt prisimeni, Redaktorium, mano atvykimą Lietuvon 1989 m. (anot "Akiračių" kartojamu melu, būk su "bimbiniukų" (komunistų) ekskursija). Nežinau, ar žinojai, kad pogrindžiui atvežiau 6000 Religinės Šalpos dolerių ir kiek popieriaus LKB Kronikos dauginimui. Bet kad atvežiau Brazdžionio "Vidudienio sodus", Pūkelevičiūtės "Devintą lapą", Girmiaus "Tautą ir tautinę ištikimybę" ir dar vieną knygą, tikrai turėtum prisiminti. Suvedei su poetu Sigitu Geda, prof. Leonu Valčūnu ir kitais. Malonu buvo girdėti, kad Geda Brazdžionio ir Pūkelevičiūtės knygas jau buvo skaitęs.

Savo ideologijai artimų raštų nuveždavo ir išeiviai, pasivadinę "liberaliniu sparnu". Jiems buvo lengviau, nes kai kur su režimu sutardavo. Tačiau visos tos knygos pasiekdavo tik nedidelį skaičių žmonių, ir daugiausia tik Vilniuje ir Kaune. Tauta nuo išeivijos kultūros liko izoliuota. Apie tai savo pokalbyje 1989 m. kalbėjau ir su A. Brazausku.

Lietuvai atgavus nepriklausomybę, Lietuvos žmonės metėsi prie išeivių kūrybos. Bet greitai išeivijos apskrūs vertelgos pradėjo leisti menkavertę kūrybą, o taip pat Lietuvoje pasikeitė gyvenimas ir žmonių nuotaikos, knygos pabrango ir Lietuva išeivijos kultūros ir rezistencijos iš esmės paliko nepažinusi.

Kai Lietuvos mokykloms buvo paruošti derami vadovėliai ir grūdai atskirti nuo pelų, per naująją inteligentų kartą Lietuvos ir išeivijos kūrybos šakos suplauks į vieną lietuvių tautos kultūros iš šimtmečių plaukiančią srovę. Bet teks kiek palaukti.

- *Širdingai ačiū už pokalbį.*

Kalbėjosi **Julius Keleras**

Atmintinas sekmadienis Apreiškimo parapijoje

Sekminių sekmadienį, gegužės 26 d., 11 val. į Apreiškimo parapijos bažnyčioje aukojamas mišias susirinko žymiai daugiau žmonių negu kitais sekmadieniais - mat mišių metu buvo teikiamas Sutvirtinimo sakramentas.

Mišias aukėjo, pamokslą pasakė ir Sutvirtinimo sakramentą suteikė vyskupas Paulius Baltakis, OFM. Drauge su juo mišias koncelebravo buvęs Apreiškimo parapijos klebonas emeritas kun. Jonas Pakalniškis, parapijos vikaras kun. Danielius Jankevičius ir buvęs vikaras emeritas kun. Stasys Raila.

Pamoksle, vyskupas sakė: "Sekminės bei teikiamas Sutvirtinimo sakramentas mums duoda progos prisiminti, ką reikšia būti krikščioniu ir kokį vaidmenį mūsų gyvenime atlieka Šventoji Dvasia". Tą temą plačiau paryškines, vyskupas, žvelgdamas į Sutvirtinimo sakramentą pasiruošusius priimti jaunuolius: Eglę Baltakytę, Patriciją Tedescu ir Adrian Tedescu, toliau aiškino: "Kai jūsų kaktas patepsiu šv. aliejais, jumyse įvyks, kas įvyko apaštalam per pirmąsias Sekmines: Šv. Dvasia nužengs ant jūsų, tik ne taip dramatiškai. Nužengs be griaustinio ir ugnies liežuvių, bet ji tikrai nužengs, ir jums suteiks savo septynias dovanas: išminties, supratimo, tvirtumo, patari-

mo, žinojimo, maldingumo ir šventos Dievo baimės... Per Sutvirtinimo sakramentą suteikiama Šv. Dvasios dovanos jums padės suprasti savo kaip krikščionio garbingumą ir atsakomybę, padės pasirinkti luomą ir profesiją, kurioje galėsite pilnai išvystyti jums Dievo duotus talentus".

Tuo po pamokslo vysk. P. A. Baltakis, OFM, ir suteikė Sutvirtinimo sakramentą aukščiausiai minėtam berniukui ir dviems mergaitėms.

Mišių metu lotyniškas ir lietuviškas giesmes giedojo Apreiškimo par. choras, vadovaujamas muz. Astos Barkauskienės.

Mišių skaitinius skaitė Romualdas Drazdauskas, mišioms patarnavo Mantas Barkauskas.

Po mišių persikėlus į apatinę parapijos salę, atsigavimus kava ir užkandžiais, meninė programa liaudies motyvais atliko naujai susiorganizavęs ansamblis (kuriam vardas dar tebeieškomas), vadovaujamas muz. Gintarės Barkauskienės ir muz. Astos Barkauskienės.

Šis meninis vienetas susirinkusius žiūrovus maloniai nutaikė ir pradžiugino, atlikdamas vaizdelį, pavadintą "Kaimo diena". Toje jaunatvišku džiaugsmu alsuojančioje "dienoje" aidėjo linksmi pasakojimai, skambėjo liaudies dainos (kai kurios - tar-

miškai): "Aušta aušrelė žavinga", "Aš pasėjau du linukus", "Sadutė", "Ko liūdi, putinėli?", "O kur tu buvai, bernyti mano?", "Jau suteama dienela" bei kitos. Visas dainas kanklėmis palydėjo Asta Barkauskienė. Didelį pasigėrėjimą sukėlė skudučiais sugrotas šokis.

Programą atliekant dalyvavo minėtos vieneto vadovės, Petras Sandanavičius, Bill Kučinskas, Romualdas Drazdauskas, Rita Dmukauskienė ir du berniukai: Dovilas Bukauskas ir Mantas Barkauskas.

Vieneto (gal būtų geriau vadinti ansamblio) pasirodymas susilaukė nemažo susižavėjimo, kurį susirinkusieji išreiškė garsiais plojimais ir prašymu: dar, dar, daugiau...

Linkėtina, kad grupės pradėtas darbas nenutruktų, būtų tęsiamas ir vis tobulėtų. Jau ir iš to, kas buvo parodyta, aišku, kad grupė verta platesnio pasirodymo.

p. palyš

PINIGAI PERVEDAMI Į LIETUVĄ. Siuntiniai, maisto siuntiniai, **komercinės siuntinės** laivu arba oro paštu - **air cargo**. **TRANSPAK**, 2638 W. 69th Street. Chicago, IL 60629. Telef. (312) 436-7772. **CON-NECTICUT** valstijoje (203) 232-6600. **(sk.)**

SKELBIMAI

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Telef. (516) 37-7-1401. **sk.**

Moteris, turinti darbą ir geras rekomendacijas, ieško kambario ramiame name. Skambinti nuo 6 val. vakaro telefonu: (718) 441-3685. **sk.**

Praleiskite atostogas Cape Cod. Galima išsinuomoti 3 miegamųjų butą Centerville miestelyje. Skambinti po 6 v. v. Asta Norvaišienė, (617) 784-8975. **sk.**

Gardūs lietuviški cepelinai pagal užsakymą. Skambinti tel. (718) 348-4709. **sk.**

Reikalinga moteris prižiūrėti namus ir 2 vaikus: 4 m. ir 13 m. šešias dienas į savaitę. Atskiras kambarys, televizorius. Turi kalbėti rusiškai arba angliškai. Pageidaujama rekomendacijos. Skambinti po 6:30 val. vak., o trečiadieniais ištisą dieną tel. (718) 251-2486. (sk.). **sk.**

Skubiai parduodamas vienos šeimos namas Woodhaveno rajone. Yra 3 miegamieji, atskiras garažas. Geroje vietoje, arti parduotuvių ir susisiekimo. Skambinti (718) 296 - 1912. Kalbėti angliškai. **(sk.)**

Pigiai parduodami 70,000 gerai išlaikytų pašto ženklų dėl pablogėjusios savininko sveikatos. Dėl informacijos skambinti (410) 247 - 3269. **(sk.)**

Paieškomas Juozas Kairys, sūn. Juozo, gimęs 1925 m., buv. generolo Plechavičiaus armijos kareivis. Paskutiniu metu gyveno Detroit, MI. Žinantieji apie jį arba apie jo likimą prašomi rašyti jo broliui: Vaclovas Kairys, A. Smetonos al. 47a - 28, Kaunas, Lithuania. **(sk.)**

Kaune, Vytauto prospektu, parduodamas labai didelis namas. Tinka parduotuvėms, įstaigoms, viešbučiui, butams ir panašiai. Kreiptis tel. (201) 267-8329 6 PM - 9 PM. **(sk.)**

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukėjo:

Dr. A. Plateris, Bethesda, MD, - 500 dol.
Mary Goras, Kearny, NJ, - 100 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207.

Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

"Lietuvos aidas", patriotinės minties, plačios informacijos dienraštis, daugiausiai skaitomas išeivijos lietuvių, dėl daugiau kaip dvigubai pabrangusio pašto, buvo priverstas pakelti metinę oro paštu prenumeratą iki \$130 nuo 1994 m. rugpjūčio 1 d. Čekį \$130 rašyti "Lietuvos aidu" vardu ir siųsti JAV įgaliotiniui adresu: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. Tel. 708 986-1613.

ATLANTA Import Export, Inc., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, siuntinius vėl priims birželio 8 d., šeštadienį, nuo 12 val. iki 1 val. popiet Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. **(914) 258-5133.** Firmos atstovas paima siuntinius ir iš namų.

"VILTIES" siuntinių agentūros atstovas siuntinius vėl priims Brooklyne, Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuves patalpose, birželio 22 d., šeštadienį, nuo 12 iki 4 val. Brooklyne mūsų atstovas yra Algis Jankauskas, tel. (718) 849-2260. Jis gali paimti siuntinius ir iš namų.